

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

HOTELIER ET RESTAURATEUR DE HONGRIE • UNGARISCHER HOTELIER UND GASTWIRT

A BUDAPESTI SZÁLLODÁSOK ÉS VENDÉGLŐSÖK IPARTESTÜLETÉNEK, A MAGYAR SZÁLLODÁSOK, VENDÉGLŐSÖK ÉS KORCSMÁROSOK ORSZÁGOS SZÖVETSÉGÉNEK HIVATALOS LAPJA

Organe et propriété du Syndicat
des Hoteliers et Restaurateurs
de Budapest.

SZERKESZTIK: — REDIGÉ PAR
KUTASSY LAJOS felelős szerkesztő,
BALLAI KÁROLY főmunkatárs.

Organ und Verlag der
Budapester Hoteliers- und
Gastwirtegenossenschaft.

SZERKESZTŐSÉG (REDAKTION): BUDAPEST, V., FERENC JÓZSEF TÉR 5. • TELEFON: AUTOMATA 811—52.

IPARUNK ADÓÜGYI KIVÁNSÁGAI.

1. Kivánjuk az *adóügyi* konszolidációt!

Átgondolt pénzügyi és gazdasági politika kezdeményezését a kormánytól!

A fényüzési adó kivetését és beszedését a jövőben, ameddig azt el nem törlik, az adóügyi hatóságok végezzék el; e munka terhétől, súlyos anyagi szankcióitól mentesítsenek üzleteink!

2. Az *italmérési* illeték eltörlését vagy termelési adóvá való átalakítását!

E magánjogi eredetű adó, a rendi államszervezet e csökevénye megérett az eltörlésre. Vagyha az állam által negyven éve hasznosított e jog hozama szükséges, azt ne az a néhány ezer italmérő, hanem a termelésnél leróva, az egész ország fogyasztói viseljék.

3. Ne gátolják a magyar szállodásipar fejlődését!

Ne sújtsák a magántőkét, ha az idegenforgalom fontos nemzeti és gazdasági érdekeiből a szállodákat ujjaalakítja, modernizálja, sőt adóügyi és egyéb kedvezményekkel tegyék minél általánosabbá ezt a nemzeti érdeket szolgáló törekvést!

4. Végül: az *étkezéssel kapcsolatos forgalmi és fényüzési* adót szüntessék meg!

Kartársaink! E kivánságokat tartalmazó memorandumunkat átadtuk a miniszterelnöknek és a kormány gazdasági minisztereinek, továbbá megküldöttük a törvényhozás alsó- és felsőháza tagjainak. E négy pontba foglalt életbevágó követeléseinket adjátok ti is tudtára képviselőiteknek, várostok és megyétek vezetőinek, mindenkor és mindenütt tartsátok napirenden. Addig ne nyugodjatok meg, míg e követelések meg nem valósulnak!

**A Magyar Szállodások, Vendéglősök és Korcsmárosok
Országos Szövetsége.**

A budapesti vendéglősök adóközössége.

A mi naptárunk.

1928 december 16 Vasárnap		26 Szerda	
17 Hétfő		27 Csütörtök	
18 Kedd		28 Péntek	Délelőtt 10 órakor <i>Gundel János és id. Kommer Ferenc emlékére ápoló asztaltársaság</i> összejövetele Kommer Ferencnél (IV. Türr István utca 5).
19 Szerda	Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Kitt-rich Ede és Queiser-Edénél (VI. Podmanitzky utca 51).	29 Szombat	
20 Csütörtök	Délelőtt 10 órakor <i>békéltető bizottság</i> ülése az ipartestületben.	30 Vasárnap	
21 Péntek	Este 8 órakor <i>vendéglősök vacsorája</i> Glück E. Jánosnál (VIII. Rákóczi ut 5).	31 Hétfő	Délelőtt 11 órakor a <i>segédvizsgáló bizottság</i> ülése az ipartestületben.
22 Szombat		1929 január 1 Kedd	<i>Tagtársainknak, olvasóinknak, munkatársainknak és barátainknak boldogabb és szerencsésebb újévet kívánunk!</i>
23 Vasárnap		2 Szerda	Este 7 órakor <i>Jóbarátok vacsorája</i> Farkas Pálnál (IX. Üllői-út 97.)
24 Hétfő		3 Csütörtök	
25 Kedd		4 Péntek	

DREHER BAKSÖR

PETAR KOSTIC-féle valódi karlócai ürmös ismét kapható!

100 literen felüli hordóvételnél pr. lit. P **3.84**
 100 literen aluli hordóvételnél (legálább 50 liter) . . . . . pr. lit. P **3.92**
 50 literen alul demijohnban pr. lit. P **4.—**
 (Ezen árakban a hordó, illetve demijohn ára nincs benne)

1 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **4.30**
 1/2 lit. üvegben (üveggel együtt) pr. üv. P **2.40**
 (Kötelezettségnélküli áraink fényüzési adóval együtt értendők.)

Vezérképviselet és lerakat:

VENDÉGLŐSÖK BESZERZŐ CSOPORTJA R. T.

Budapest, IV., Vámház körút 8. Telefon: Aut. 833-80 (üzlet és raktár) aut. 845-15, aut. 845-16.

Közleményeinket csak a forrás megnevezésével lehet átvenni.

SZÁLLODÁS ÉS VENDÉGLŐS

Karácsonyi gondolatok.

Irta: Glück Frigyes, m. kir. kormányfőtanácsos.

Készséggel teszek eleget annak a kérésnek, hogy hivatalos lapunk karácsonyi számába cikket írjak.

Cikkemnek tárgyát azt hiszem legcélszerűbben úgy választom meg, ha a múlt, a jelen s végre a jövőről fonom össze gondolataimat.

Nem véletlen, hogy a karácsony ünnepe az év végére esik.

Az Isten fiának, az emberiség megváltójának születése az év végén azt példázza, hogy a világ örökkévaló, hogy a vég előtti ujjászületésből kapja a múlt a folytatását.

A természetben rejlő örök ható erő, e kifogyhatatlan energia is azt példázza, hogy nincs elmúlás, nincs halál, mert a régi életből új élet származik és fejlődik magasabb szintre.

A természettudomány is azt tanítja, hogy sem az erő, sem az anyag nem pusztul el, nem semmiül meg, csak átalakul, más formában folytatja életét, működését és ez új összetételekkel is a fejlődést szolgálja.

A szellem történetben, a társadalmi életben azt látjuk, hogy szellemi, társadalmi életünkben, munkásságunkban sincs örök megállás; az egyszer elvetett eszmemag kicsírázik, felfejlődik s végre gyümölcsöt hoz, eredményre vezet.

Ezekkel a példákkal azt akartam érzékeltetni, azt akartam megmagyarázni, hogy a múlt munkája a jelen s bizonyos értelemben a jövőnek a kiformálása a kezünkben van.

Az érzékű ember, bármi legyen a hivatása, állandóan cselekszik. Cselekszik tudatosan, de cselekszik öntudatlanul is, azonban az élet energiája rákényszeríti, hogy cselekedjék. És a megkezdett munkát folytatja tovább a későbbi generáció, úgy, hogy mindennek, vágnak, intézménynek a múltban van a gyökere.

Igy van ez a mi iparunkban is!

Iparunk fejlődése nem egyének munkája, mert az egyén hatóereje kevés általános eredmény létrehozására.

Kellett, hogy az érdekeltek tömörüljenek. E tömörülés ereje, az egyének egyakarása, egy célra törekvése teremtette meg pl. az ipartársulatot. Az

egyesülésnek csakhamar mutatkozott az első eredménye: a tekintély, ami azután további közös munkára buzdított. Így kerültek felszínre az ipar és annak művelőinek sorsát jobbitó törekvések, mert tapasztalhattuk, hogy a közösen érzett panaszok közös előadásával az irányt adó köröket orvoslásra lehetett bírni. A gyűlések, megbeszélések, elhatározások mind határozottabban kifomálták azokat a törekvéseket, amelyekkel nemcsak iparunk speciális érdekeit, hanem az egész társadalmunk javát szolgáltuk. Mint pl. szakoktatás megszervezése, szakkiállítások létesítése, iparunk képesítéshez való kötése, vidéki szervezetek, a szövetség alapítása, a beszerző csoport szervezése stb.

A komoly munka után keresett társadalmi érintkezések, szórakozások, zászlóavatási ünnepélyek, bálók, hetenkint való összejövetelk pedig emberbaráti célokat kultiváltak, amit legjobban az Otthon, a nyugdíjegyület eszméjének terjesztése mutat.

Tehát a múltban fölhalmozódott és érlelt eszméket és törekvéseket a jelen részben megvalósította, részben tovább munkálva, ápolva érleli.

Jelenünk gyönyörű eredménye: az Otthon. A „Szállodások és Vendéglősök Otthona“ létezése megnyugtató érzést fakaszthat kartársaim lelkében: sivár veszendő jelennek van már támasza az Otthonban. Azért nem szabad róla megfeledkezni.

Az otthon vezet át bennünket a jövőre, a jövő feladataira. Az Otthon megvalósítása serkentsen bennünket többi eszméink megvalósítására, a meglévők fejlesztésére. Az az állandó hatóerő, amelyet cikkem elején példáztam, tegye meg Kartársaim lelkében a maga üdvös hatását, hogy akarjanak iparunkért dolgozni!

Ezekkel a gondolatokkal eltelve kívánok iparunk művelőinek, ipartestületünk tagjainak boldog karácsonyt, amely kívánságba belefoglalom szívünk legtitkosabb reményét, vajha megérhénénk elszakított testvéreinkkel való egyesülést, hogy magyar hazánkért, annak boldogulásáért, mely polgárainak is boldogulást jelent, együtt, egy akarattal dolgozhassunk!

Az italmérési adózás története.

— Első közlemény. —

Irta: **Ballai Károly.**

„Az italmérési illeték eltörlése” című tanulmányomban¹⁾ a borítal-adó geneziséét és kifejlődését vázoltam. A most következő néhány cikkben az italmérési közadó rendszeresítésének útját ismertetem meg, sőt e magánjogi eredetű haszonjog megváltására kifizetett összeg megállapításával egyidejűleg számszerűen beszámolunk a rendszeresített italmérési adó bevételekkel is. E cikkek során feltárt adatok s azoknak összevetése megdöbbentő világossággal fogja szemléltetni ez adónem súlyosságát különösen akkor, ha azt napjaink általános és iparunk speciális adózásával együtt vesszük számba.

*

Az előbb említett tanulmányomban érintetem a negyvennyolcas pozsonyi országgyűlés szerepét, amelyet ezen adónem életében vitt. A borítal-adó, a bormérés haszna, jobbágyi szolgálmány lévén, azt az úrbéri szerződések alapján a földbirtokos élvezte, a földbirtok jövedelmét képezte. Azonban a negyvennyolcas pozsonyi törvényhozás mind a természetbeli dézsmát, mind a hasonló természetű pénzbeli fizetéseket „örökösen megszüntette”. E törvénnyel sértett magánérdekek megváltását a következő törvényhozás feladatává tette s a kártalanítást „a nemzeti közbecsület véd-pajza alá” helyezte.

A nemzeti függetlenségért és a szociális megújulásért vívott nehéz harcok küzdelmes idejében nem tudták ezeket a fontos kérdéseket elintézni, megoldani, bár a 48-as pesti országgyűlés sokszor foglalkozott velük. A pesti országgyűlésen terjedelmes adóügyi vita folyt, amelynek a szeptemberi események miatt nem lett eredménye úgy, hogy a parlamentáris kornak első adóügyi javaslata a 49-es debreceni országgyűlésre maradt. Budavár visszavételének lelkes és buzdító napjaiban kezdte a debreceni országgyűlés a kormány adóügyi javaslatát ismételtén tárgyalni.

*

1848. augusztus hó 28-án foglalkozott a pesti országgyűlés **Kossuth** Lajos pénzügyminiszter terjedelmes jelentésével. **Kossuth** e jelentésben feltárta az ország pénzügyi állapotát, szükségletei alapján összeállított költségvetést mutatta be s a megfelelő bevételt biztosító javaslatait és adórendszerét publikálta.

Messzire vezetne s célunktól is elterelne, ha e tartalmas jelentést bővebben méltatnám, amely önmagában sem lenne érdektelen ugyan, és — sajnos — eléggé ismeretlen. **Kossuth** e dolgozatát tekinthetjük a mai adózás alapjainak. Szükségesnek vélem azonban, hogy néhány megállapítását megismertessem, amelyekkel az első általános adózási javaslatot legjobban jellemezhetjük.

A régi adórendszert bírálva, megállapítja, hogy „a magyar adózási rendszer nem egyéb, mint rendszeresített mesterség, attól venni, akinek nincs”²⁾).

¹⁾ 1. lapunk 117. s köv. oldalait.

²⁾ *Pap Dénes*: A magyar nemzetgyűlés Pesten 1848-ban. II. (Ráth) kiadás 86 l.

„A pénzügyminiszter — mondja tovább **Kossuth** — szükségesnek tartá ezeket az eddigi rendszer fonákságának indokolása végett előrebocsátani, midőn javaslatba teszi, hogy adórendszerünket egészen változtassuk meg s ne az összeg határoztassék meg, mely az országra kivettetik, hanem az, hogy egy hold földtől vagy egy lakszobától vagy egy bizonyos keresettől egyénileg mennyi adó fizetessék s az egyéni adó összegéből tudassék meg az összes országos adó mennyisége.

Igaz, hogy a rendszer behozatala, az első évben, a költségek fedeztetése iránt bizonytalansággal jár; de ezen hitelnújtás által segíthetni... a bizonytalanságnak... az első összeírás véget vet s végre sokkal jobb az igazság ösvényén föllépni, mint az igazságtalanság útján maradni.

E rendszer jó eredményei: 1. Hogy minden ember csak magáért fizet. 2. Ha látandja az ország hogy az adó sok vagy kevés, a könnyítést vagy terhelést a szerint arányozhatja, amint a földön vagy a munkán akarnak könnyíteni. 3. Az adó meghatározásában most mindjárt figyelmeztetni lehet azon szempontokra: az adó egyénileg megbírható-e?; mi a portalis rendszerénél lehetetlen volt.”

Kossuth adórendszerének részletes fejtegetése előtt a következő négy alapelvet állapította meg:

„1. Az adó nem cél, hanem eszköz; tehát több adó ne vettessék ki, mint (amennyi) okvetlenül szükséges.

2. De ha szükség volna is, oly nagy adó ne szedessék, mely csak a vagyontőke megcsorbításával (volna) beszédhető.

Eddig Európában többnyire a vezérelv ek-kint állt: fizess, azután élj; ha marad mi ből! Ez elvnek meg kell szűnni... Vétessék föl tehát elvül, hogy az adó csak a tiszta jövedelem egy részét vegye igénybe...

3. A közszükségnek csak azon része fedeztessék az adó által, melyet másképp fedezni nem lehet.

4. Egyenes adó csak annyiban vettessék ki, amennyiben az okszerűleg helyeselhető indirekt adó a szükség fedezésére nem elegendő.” (id. mű 86—87).

Kossuth egyenes adórendszere a következő adónemekből állt:

1. Földadó; 2. Házadó; 3. Kereseti adó; 4. Személyadó; 5. Távolléti adó.

Kossuth költségvetésében és adórendszerében a közvetett adók, a fogyasztási adók, amelyeket ő „mellékadónak” nevez, is szerepelnek.

Ezekre vonatkozóan igen helyesen állapítja meg:

1. Hogy az első szükségleti cikkek beszerzésének aránytalan terhelése mellőztessék.

2. Hogy a behozandó fogyasztási adónemek meghatározása és behajtása ne legyen a belső életet zavaró és bosszantó kutatásoknak kitéve.

3. Hogy azon mellékadók a legcélszerűbbek, melyek által a jövedelmen kívül még más ly célok is eléretnek, melyek a közállomány érdekében állnak”. (i. mű 92 l).

Az egyes mellékadók jellemzésénél olvassuk, hogy „az italmérés oly tárgy, mely mérsékelt fogyasztási adót is viselhet. De a kutatások mellőzése tekintetéből a községek négy osztályra soroztatván, mindeniknek adókulcsa törvényben meg-

Becsüljük meg terményeinket, ipari termelésünket, fogyasszunk magyar árúcikkeket!

határozandó ügy azonban, hogy az egy helyiségben italmérők több osztályok szerint arányosíthatassanak.

Ezen elvek alapján az italmérési adóról a következő javaslat került az országgyűlés színe elé: (Törvényjavaslat a mellékadókról.)

„4. Italmérési adó.

27. §. Mindazon közvetlen és mellékes adóneveken kívül, melyek szesz italoktól fizettetnek, minők hazai borra nézve a szőlőadók, hazai pálinkánál a kazánadó, külföldinél mindkettőre nézve a határvám, sernél a kereseti adó, italmérésre használt házaknál a házadó, italmérési jogtulajdonosainál s haszonbérlőinél szint úgy a keresetadó: mindenkire, kik az italmérést kis mértékkel tetteleg gyakorolják, különbség nélkül arra, ha vajjon egy- vagy többféle italt mérnek-e, még a következő fogyasztási adó vettetik:

1. Pesten a bel- és Lipótvárosban 40 pft, a többi külvárosokban s a város határában 20 pft.

2. Mindazon királyi s többi városokban... melyeknek lakosságuk száma 10.000 főnél többre meyen, 10 pft.

3. Mindazon helyeken... lakosságuk száma 4.000-et felülhalad, 5 pftot.

4. Minden egyéb helyeken 2 pftot (fizetnek).

28. §. Hol az italmérési jog csak bizonyos időre szorítva házankint gyakoroltatik, az illető osztályzat szerinti italmérési adót annyi ház fizeti együtt amennyinek italmérési ideje összesen egy évet teszen.

29. §. Amely italmérő az italmérésen felül ételeket is ad vendégeinek, adóilletékének felével; az ugynevezett vendégfogadósok (szállást adók) pedig megegyeszer annyival többet adóznak.

30. §. Az italmérési adó, az országos rónok (adókiivető) által a házadóval együtt iratik össze s a község adóilletékéhez egész összegben hozzárovatik; az 1-ső, 2-ik és 3-ik osztálybeli községekben azonban az egyéni kivetésnél alosztályok határozathatnak; s az italmérők fogyasztásuk terjedelméhez képest különbözőleg rovathatnak meg; de ezen adó más tárgyakra át nem tétethetik, sem az italmérők ezen cím alatt az italmérési összes adónál többel nem terheltethetnek; hanem ezen adót csak köztük kell egyénekenként felosztatni s csak általuk fizettetni“. (i. mű 95, 96 l).

Ez volt Magyarországon az első italmérési adójavaslat, amelyből azonban nem lett törvény. Az események vészes hullámai megindultak a magyarság felé, a király és környezete kétszínű magatartása, Jellasics nyílt pártütése miatt szeptember 11-én a Batthány-kormány is lemondott, így az adóügyi rendszer megalkotása is elmaradt, az országgyűlés sem foglalkozhatott már velök.

Utóbb 1849. május havában a debreceni országgyűlés elé kerültek az adójavaslatok, de nem a régi formájukban, hanem különösen a kulcsmegállapításokban, lényegesen megváltozva. Radikálisabban nyultak az adózók zsebébe. Egész Európában elbuktak a forradalmak s a maroknyi magyarság egyedül vívta élet-halál harcát az osztrák zsarnoksággal, készítette a kormányt arra, hogy elsősorban az állam szükségleteiről gondoskodjon. Ez volt az oka, hogy pl. a föld, a ház, a keresetadóál kontemplált 6%-ról 7.5%-ra emelték az adózási kulcsot s az italmérési adónál az első javas-

latban tervezett pesti 20—40 pft adó 20—120 pft-ra emelkedett.

A debreceni törvényjavaslat 14 havi adó (1848. november 1.—1849 december 31.) megállapításáról szólt és hét fejezetben állapítja meg és szabályozza az adózást. Ez a második törvényjavaslat, amelyet a rendi államszervezet megszűnése után és az „egyenlő és aránylagos közteherviselés“ elve alapján készítettek. A javaslat fejezetcímei: 1. A legközelebbi adó kivetéséről és behajtásáról. 2. A föld adó. 3. Házadó. 4. A keresetadó. 5. A pálinka adó. 6. Az italmérési adó. 7. A távollévők adója.

A javaslat előadója T a n á r k y Gedeon képviselő volt. A vita 1849. évi május hó 24, 25. és 26. napjain folyt s az általános vitában öt képviselő (a kormány részéről S z e m e r e Bertalan belügyminiszter) a részletes vitában 26 képviselő 54 felszólalással vett részt.

A törvényjavaslat minket érdeklő és elfogadott része a következő.

„VI. Fejezet.²⁾

ITALMÉRÉSI ADÓRÓL.

1. §. Az italmérésért, az azzal foglalkozók a IV. fejezet értelmé szerinti rendes adón kívül italmérési adót fizetnek, még pedig:³⁾

a) Pestvárosában az illető vendéglősök és italmérők négy osztályba sorozandók:

az 1-ső osztályba sorozottak fizetnek 120 pftot,

a 2-ik osztályba sorozottak fizetnek 80 pftot,

a 3-ik osztályba sorozottak fizetnek 40 pftot,

a 4-ik osztályba sorozottak fizetnek 20 pftot,

b) Városokban, nem különben főbb országútak mellett levő koresmák és fogadók, úgy nyílt italmérési helyek négy sorozatba (osztályba) osztandók:

az 1-ső sorozatbeliektől fizettetik .... 60 pft,

a 2-ik sorozatbeliektől fizettetik .... 40 pft,

a 3-ik sorozatbeliektől fizettetik .... 20 pft,

a 4-ik sorozatbeliektől fizettetik .... 10 pft,

c) egyéb helyeken

a nagyobb koresmák után fizettetik 10 pft,

a kisebbek után ..... 5 pft.

2. §. Az ország városainak s vidékeinek italmérési tekintetbeni osztályozata úgy az osztályok megállapítása, az illető hatóságok meghallgatása mellett, a pénzügyminiszterium teendőihez tartozand“.

Az italmérési adózás alapjául ezek a javaslatok tekinthetők, amelyeknek elveit a kiegyezés utáni kormányzat is átvette, amint ezt a következő sorokban látni fogjuk.

Végezetre még csak azt említjük meg, hogy az italmérés ekkor még szabad foglalkozás volt, sem közigazgatási, sem rendészeti eljárás alá nem vonták. Csupán a rendes kereseti adón felül tekintélyes adóval rótták meg.

²⁾ Pap: A parlament Debrecenben 1849. Lipcse 1870. 2. kötet 215. l.

³⁾ A IV. Fejezet a keresetadóról szól, mely szerint: „1. §. Keresetadó fizettetik mindazon jövedelemágtól, melyek ház- vagy földadó cím alatt meg nem adóztattak; ilyenek koresma, mézszárszék, malom, hid és rév-vám sat. utáni jövedelmek.

Ezentúl a tiszta jövedelem 7 és fél százalékát a tulajdonos fizeti.“

Palkovics Ede.

Irta és a szakiskola ünnepélyén elmondotta:
dr. Kritsfalussy István.

Az ember élete a küzdelmes törekvéseknek hullámzatos egymásutánjából áll, amibe a lélek nemessége és a szív jósága tud belevinni értéket és nemes célszerűséget. Boldog ember az, aki ebben a küzdelemben megtalálja a maga lelki harmóniáját; de még boldogabb az, aki a küzdelemnek zaja és sorozata után gazdag sikerre tud visszatekinteni.

Ilyen gazdag sikert felmutató életet láthatunk mi közelről Palkovics Ede, kormányfőtanácsos úr munkásságában, amikor vele együtt — több mint félszázados ernyedetlen munkásság után — visszatekintünk a multa s felvonultatjuk lelki szemünk előtt azt a fáradságot nem ismerő törekvést, sikerekben gazdag tevékenységet, amit az Ő élete reprezentál!

Palkovics Ede 70 éves s midőn örömmel látjuk fiatalos tevékenységét, lelki rugékonyságát, egyben természetes értéket tárunk fel iparunk minden tagja előtt, midőn ennek a munkában és sikerben gazdag életnek történetét és tanulságait megismertetjük.

Palkovics Ede született Budapesten 1858. okt. 28-án Iskoláinak elvégzése után a szakácsművészeti pályára lépett s 1870-ben belép a Nemzeti Kaszinó konyhájába szakáccstanoncnak, ahol az akkor európai hírű Marchal József szakácsművész tanonca lett. Mi sem természetesebb, mint az, hogy az ifjú Palkovics kiváló képességei a kiváló tanító mester nyomán úgy fejlődnek, hogy valóra váltja azokat a reményeket, amiket hozzá fűztek.

1875-ben külföldre megy szakismereteinek bővítése végett, ahonnan tudásban megerősödve tér vissza 1879-ben. Újólág a Nemzeti Kaszinó szolgálatába lép. Ahol szakismereteihez az alapot szerezte meg ott chéf lesz! Ebben a pozícióban a fiatal 21 éves főnök beváltja mindazt a reményt, amit működéséhez fűznek. Érthető, ha ezután 1881-ben, mint az „Angol királynő“ szálloda konyhájának vezetőjét látjuk. Ebben a munkakörben a szálloda konyháját első rangú színvonalra emeli és tekintélyét megedzi.

Munkássága már a következő évben — 1882-ben — új terrénumot talál, mert volt tanító mestertől és főnökétől átveszi a Nemzeti Kaszinó vezetését, mint annak utódja az ottani legkiválóbb francia konyha nivóját sértetlenül fönntartja. Ebben az évben a királyi udvarnak, néhai József főhercegnek és Fülöp Koburg göthai hercegnek udvari szállítója lett. Sikerekben gazdag munkásság után 1895-ben ismételen külföldi tanulmány útra indul, ahonnan 1897-ben tér vissza, hogy ismét felvegye azt a munkakört, amely már nevét mindenki előtt ismertté tette.

Ez évben szeptember 11-én követve tanító-mesterének nyomdokát megvette az „Angol királynő“ szállodát s a szállodát első színvonalra emelve a világháboru idejéig, 1916-ig vezette.

Ez idő telve van a kitartó munkásságnak minden jelével, amit nemcsak saját üzemében, de iparában és társadalmilag is kifejt. Nem csodálható, ha ez a munkásság gazdag elismerésre talál.

A pápa Öszentsége 1898-ban a „Szent Sír“-rend középkeresztjével; 1900-ban pedig a „Szent

Gergely“ rend lovagkeresztjével tüntette ki. Ugyanez évben ismételen udvari szállító. Iparával szemben érzett lelkesedés kitartó munkásságra készíti s 1904. április 14-én megalakítja a „Magyar Szakácsok Körét“ amelynek elnöke, majd későbbi években diszelnöke lett. Az ő indítványára a kör pecsétjébe megfelelő körirattal „Lucius Licinius Lucullus“ arcképét vésetik be.

1906 január 30-tól sorozatos előadásokat tart a „Magyar szakácsművészet története“ címen s ezzel magának a magyar szakirodalom terén is helyet biztosít.

1907-ben megszervezi a nemzetközi sütő- és cukrászipar kiállítását. Ugyanezen évben mint a Magyar Szakácsok Körének elnöke fényes ünnepélyt rendez Glück Frigyes tiszteletére, akinek irodalmi munkássága ekkor már az egész magyar társadalom előtt közismert volt. A kiváló képességű író és szónoki tehetséggel megáldott Glück Frigyes az őt övező tisztelet megnyilvánulásának hatása alatt 400 kor. alapítványt létesített, amelyet Ede alapítványnak nevezett el. Hasonló alapítványt tesz nevére Petánovics József is. Ennek a gazdag munkásságnak közepette sem feledkezik el a magyar szakoktatás jelentőségéről. Felismeri annak fontosságát, hogy az iparban kizárólag csak a megfelelő alapismerettel rendelkező ifjak találhatnak teljes érvényesülést. Ez időben megtartott kongresszuson sürgeti annak a határozatnak elfogadását, hogy erre a pályára lépő ifjútól a 4 osztályos középiskolai alapismeretet feltétlenül meg kell követelni.

Ennek a törekvésnek nemsokára megfelelő terrénumát találja meg, midőn az Ipartestület 1910-ben a szakiskola felügyelő bizottságának elnökévé választja meg. Ennek az évnek munkáját emlékezetessé teszi az a tevékenység, amivel az „első magyar szakácsművészeti kiállítást“ megrendezi, amelynél a Jury elnöke volt.

A társadalom is tudomást szerez arról a gazdag munkásságról, amit Palkovics Ede kifejt, s ennek kifejezéseképpen 1912-ben fővárosi bizottsági tag lesz.

Az 1914-ik évben a budapesti szállodás és vendéglős szakiskola „továbbképző tanfolyamának“ munkatervét állítja össze, aminek munkásságát a kitört világháboru eseményei zavarják meg.

Még a világháboru hősiessen-szomorú eseményei között sem hagy fel azzal a lelkes buzgalommal, amely egész egyéniségét jellemzi: a hadisegélyezés terén fejt ki áldásos munkát s az elért eredményt bizonyítja az a kitüntetés, a mi a hadi-ékitményes vöröskereszt díszéremnek adományozásával őt érte. Fáradhatatlan tevékenységét az egész vendéglős társadalom azzal honorálja, hogy 1917-ben az Ipartestület elnökévé választja meg.

1918-ban Németországba és Svájcba utazik, ahol az idegenforgalom ottani megszervezését és az eredményeit tanulmányozta. Majd hazajött után még abban az évben a hatósági ármegállapító bizottság tagjává nevezték ki.

Iparunkban kifejtett tevékenységét az Ipartestület a „diszalelnökség“ adományozásával igyekszik elismerni.

Legnagyobb elismerés azonban 1924. év június hó 5-én éri, amikor a Kormányzó Ur Ófőméltósága m. kir. kormányfőtanácsossá nevezte ki. Ez a kitüntetés egy minden tekintetben érdemes, kiváló

Saját magunkkal szemben kötelességünk az Otthon ügyét fölkarolni:

tevékenységű ember munkájának volt külső kifejezése. Szinte azt hinné az ember, hogy Palkovics Ede ekkora tevékenység, egy életet betöltő munkásság után — az életnek nyugalmasabb részét választja osztályrészül. Palkovics Edénél ez csak ösztönzés volt a még teljesebb munkásságra!

Ennek a buzgalomnak eredménye az, hogy 1925. őszén a Magyar Idegenforgalmi Érdekeltségek Szövetsége alelnökévé választja. Ugyanezen évben résztvesz egy irodalmi jelentőségű munkában, amikor Dittmayer Andor vendéglőssel megjelenti a „Szakácsművészet” kézikönyvét.

Fárasztóan hosszú kép volt erre a hatalmas tevékenységre csak történeti visszapillantást vetni, minő fáradtságos munka lehetett ezt végigélni, az eredményt kicsikarni, kikövetelni ott, ahol sokszor a közönyösség akadályait kellett nagy erővel leküzdeni.

Ez a hatalmas tetterő tette Palkovics Ede kormányfőtanácsost nagygyá, ez volt sikereinek legfőbb magyarázója.

Mint szakember, tanítómester a kiváló tanítványok egész sorával ajándékozta meg a magyar társadalmat, akik közül sokat elsodort mellőle az élet vihara, de, akik közül ma sokan iparunk kiválóságai közé tartoznak s magas pozíciót töltenek be.

Tizennyolc év óta irányítja a szakiskola fejlődésének sorsát, támogatja annak munkáját lelkesedéssel, soha nem lankadó buzgalommal.

Az a szakiskola, amelyet Glück Frigyes lelkesedése és tettereje teremtett meg — az ő 18 éves felügyelőbizottsági elnöksége alatt nagyot haladt a fejlődés útján! Ez ad nekünk kettős jogcímet arra, hogy őt ünnepeljük! Ünnepeljük, mint kiváló szakembert, nagymestert, pályájának ideális lelkü bajnokát, de ünnepeljük, mint az ifjuság patrónusát, védelmezőjét, a szakismeret szerzésének hatalmas tetterejű magvetőjét!

Ennek tudatában hajoljon meg előtte — tisztelőinek, pályatársainak, jóbarátainak feje, mert ez ősz fej nagy munkára, kitartó küzdelemre, gazdag sikerre tekinthet vissza.

Ünnepeltetésében legyen mindnyájunknak igaz jókívánsága a legszebb virág, midőn azt óhajtjuk, hogy az Ég hosszú étellel jutalmazza meg munkás törekvéseit s adja, hogy sikereiben még sokáig gyönyörködhesen iparunk tekintélyének öregbítésére. Sokáig álljon nemes példája az ifjuság előtt, mint kell lelkes munkával, becsületes törekvéssel, nevet, tekintélyt és tiszteletet kivívni, mint kell a szakismeretet, pályánkat a társadalom megbecsülésének fényébe állítani...

MIT TUDNAK RÓLUNK AMERIKÁBAN?

Az idegenforgalmi hivatalos szervezetek ez évi október havában Budapesten tartották IV. nemzetközi kongresszusukat. E kongresszuson többször foglalkoztak az Amerikát érintő közös propaganda szükségességével. Erre a célra egy közös propaganda füzetet is adtak ki angol nyelven, *Europa Calling...* (Európa hív.) címen. E szépen kiállított, jól használható füzet magyar

szempontból arról is nevezetes, hogy abban a nagy államokkal egyenlő terjedelemben először szerepel Magyarország.

Az Országház képe és „Kilátás Gellérthegyről Pest-Budára” kép díszíti a füzet 22—23. oldalait, amelyeken Magyarországról olvashatunk. Arról a 17 európai állam mindegyikéről, amelyekről e füzet szól, két oldal terjedelmű ismertetés olvasható. Bennünket ugyancsak érdekel, hogy e propaganda füzetből mit tudnak meg rólunk az amerikaiak, kik között e füzetet több százezer példányban terjesztik.

Íme a közlemény:

„A világszerte ismert, híres fülbemászó népdaloknak és a legtüzesebb boroknak a hona Magyarország; a művelt Nyugat előtt méltán hivatkozhatik arra, hogy keleten az európai civilizáció legszélsőbb erődjének szerepét töltötte be hosszú évszázadokon keresztül; a jobbágykorszaknak patináját véljük csillámlani még most is, mikor a földesúr és a nép fekete szemű hajadona epedő tekintettel, délcegen lépegetnek a csárdás lassú ütemére, hogy átcsapva a gyorsba, vad szilajsággal ropják a legmagyarabb, a nemzeti táncot.

A vitéz magyar nemzet férfija mind leventének született, arcra, termetre a férfi szépség ideálja; érdekessé teszik a keleties jellegű vonások, amelyek örökségképpen rájuk maradtak, mert hiszen elszenvedvén a tatárok és törökök beözönlését és rabigáját, összevegyült a vérük.

Termékeny országban, melyben a nép jól és bőségben él, rendszerint deli termetű a lakosság, így van ez a magyarok hazájában, ahol megterem az acélos búza, csodálatosan szép gyümölcs és a legkitünőbb, csemegének is beillő szőlő. Híres gurmék tesznek tanuságot arról, hogy a magyar honyha semmivel sem áll mögötte bármely más ország szakács tudományának és az inyes mesterség berkeiben minden titoknak birtokában van.

Budapestet 1872-ben egyesítették; a Duna két partján álló város, a jobb parton levő Buda és a bal parton elterülő Pest közös vezetés alá került, és ekkor kezdődött meg a főváros csodásan rohamos fejlődése. Wienből vonaton, vagy egy élvezetes tizenkét órás hajó úton közelíthető meg Közép Európának ez a legnagyobb és legmodernebb városa, melynek szállodáiban és szanatóriumaiban oly amerikai arányokban fejlődött ki a kényelem és lakályosság, hogy még oly hivatott szakértő, mint Edison A. Tamás is csodálatának elragadtatott szavakban adott kifejezést. De dacára annak, hogy haladása és fejlődése hihetetlen rövid idő alatt a nyugati nagy városok szintjére emelte, mégsem vesztette el középkori ódon és tiszteletre méltó zománcát. A hatalmas méretű királyi palota, a megragadó szépségű, erdőkoszorúzza budai hegyek, a sebes folyású, a várost ketté szelő széles folyam, a rohanó habokat átölelő kecses függő hídak, az alattuk elsuhanó vízi járművek megragadó képet alkotnak, amelynek nézésével csak nehezen telik be a szem és a látvány nagyszerűségét csak emeli az est beállta, amikor kigyullad a sok ezernyi villanykörte és tündéri fényt áraszt a felejthetetlenül káprázatos természeti pompára.

Rendkívül nagy előnyére szolgál Budapestnek fürdőváros jellege, párosulva kedvező éghajlati viszonyival. Mint a nyár, mind az ősz jogosan kedvelt ritka szépségéért, amely első sorban a gyógyulást keresőkre

Jászberényi Bortermelők Első Pinceszövetkezete mint Rt.

Sajáttermésű prima olcsó fajborait minden mennyiségben szállítja.

Megrendeléseket elfogad.

gyakorol kitörülhetetlen hatást. Sehol másutt a kerek világon nincsenek oly áldásos hatású gyógyforrások, mint ebben az országban; a csúzos és hasonló bántalmakra hőforrások, női bántalmakra sós források napenkénti sok ezer liternyi bőséggel ontják elismerten gyógyító erejű vizüket, rádió-aktivitású, szulfuros, termál és iszap fürdők nyújtanak enyhülést a gyógyulást keresőknek; husznál több úszómedence és strand fürdő áll a sportolók és üdülést keresők számára, a budai keserű-víz források pedig egyedül állóak és világszerte ismertek kitűnő hatásukért.

Budapest abban a kiváltságos helyzetben van, hogy a látogatóinak nemcsak érdeklődését képes lenyűgözni, nemcsak a legkülönbébb szórakozásokat képes nyújtani, de az ittjártot felüdíti, felfrissíti és az egészségét is vissza tudja adni úgy, hogy a megfelelő fürdők használata után kipihenten, megerősödten, egészségesen távozhatik innen a látogató.

A főváros nagy vonzóerejét képezi a Szent Margit sziget gyönyörű parkjaival, elsőrangú sporttelepeivel és hatalmas szállóival. Nemkülönb a budai hegyvidéket uraló Svábhegy, amelynek ormáról az egész nagy városra, azon túl le az Alföldre nyílik kilátás és ahonnan a szépséges látványtól megittasult szem a láthatár aljáig követheti a hatalmas Dunának kanyargó folyását.

A nyolc kilométer hosszúságú Balaton tavának, a magyar tengernek partjain kies fekvésű regényes hátterű fürdőhelyeket talál a kényelmet szerető világjáró; e közkedveltségnek örvendő, a legelőkelőbb közönség által látogatott fürdők a hosszú nyári hónapok alatt zsufolásig meg szoktak telni. A Balaton környéke a világ legszebb részeivel vetekszik. Északi részén hegyláncolat vonul végig kiégetett tűzhányókkal és középkori történelmi érdekességű várromokkal, a hegyek nyulványain gazdag szőlők és gyümölcsösök pompáznak, míg egy másik részén Balatonfüredet találjuk, a legrégebb magyar gyógyfürdőt dús szénsavas forrás vize révén a szívbeteg Mekkája néven ismert gyógytelepet.

Angolból fordította: Sturza Károly.

S Z A K O K T A T Á S

A továbbképző tanfolyam előadásainak januári havi programja.

A budapesti szállodás és vendéglős Ipartestület — mint már azt annak idején jeleztük volt — a szaktudás emelése végett *továbbképző tanfolyamot* létesített, melyen minden iparunkban működő egyén részt vehet, nemre és korra való tekintet nélkül.

Ezek az előadások iparunknak elméleti és gyakorlati részére igyekeznek speciális megvilágítást nyújtani, amiért is azt minden iparunkkal szemben érdeklődést mutató alkalmazottnak figyelmébe ajánljuk!

Január hónapban a következő előadásokat tartjuk meg:

Január hó 4-én: *Löhnert Máttyás*: Az ézszerű táplálkozás és a modern konyha technikája.

Január hó 7-én: *Patat Lajos*: A bankett.

Január hó 11-én: *Kurtz Béla*: A szálloda általában.

Január hó 14-én: *Kutassy Lajos*: A nyári üzemek szervezése és vezetése.

Január 16-án: *Marencich Ottó*: A szálloda üzemvezetésére vonatkozó gyakorlati bemutatások.

Január 18-án: *Löhnert Máttyás*: Az ézszerű táplálkozás és a modern konyha technikája.

Január 21-én: *Ballai Károly*: Iparunk régi múltjából.

Január 23-án: *Kurtz Béla*: A szálloda általában.

Január 25-én: *Löhnert Máttyás*: Az ézszerű táplálkozás és a modern konyha technikája.

Ezekon kívül még ugyanezen hónapban *Gundel Károly* fog előadást tartani, továbbá egy technikai előadás lesz a modern hűtő berendezésekről, amelyeknek terminusát valamint az előadás pontos idejét lapunkban idejében közölni fogjuk.

A levante mulasztások igazolása.

Általános a panasz, hogy a vendéglőkben és szállodákban alkalmazott levantekeotes ifjakat a testnevelési vezetőség már egy elmaradás után megint, aminek nem a levantekeotes ifjúra van riasztó hatása, hanem éppen a tanonctartóra és nagyban hozzájárul ahhoz az elkedvetlenedéshez, aminek nyomában azt halljuk, „nincs kedvem tanoncot tartani, mert az annyi zaklatást jelent”. Ipartestületünknek sikerült elérni azt, hogy jövőre *egy mulasztás után nem fognak senkit meginteni*, ámde nekünk is szigorúan kell fogni a dolgot és reá kell levantekeotes tanoncainkat arra szorítani, hogy esetleges és a tanonc hibájából vagy attól független mulasztásokat a tanonc mindjárt az elmaradás után az illetékes levantekeotesnél *azonnal* igazolni köteles.

Legtöbb megintésnek ez az oka, így annak bosszantó hatását elsősorban a tanonc *indolenciájában* kell keresnünk. Ezzel szemben pedig az üzem, illetőleg a tanonctartó, léphet fel a legnagyobb sikerrel. Felkérjük tehát mindazokat az üzemeket, amelyek tanoncot tartanak, a tanoncnak ez irányú mulasztását szigorúan torolják meg, mert egy-két példa után ennek meglesz a maga jótékony hatása és a tanonctartó megszabadul az örökös megintések bosszantó kellemetlenségeitől! Ha valamelyik tanonc beteg vagy bármilyen oknál fogva a levantekeotes órán nem jelenhetett meg, *akkor azt igazolni kötelessége legyen*.

Igy nagyon sok kellemetlen dologtól szabadul meg az illető tanonctartó, aminek oka legtöbb esetben a fiú nemtörődömsége.

Mi mindig készen állunk az esetleges sérelmek orvoslására, mert ez kötelességünk, de magunk is szorítunk reá a tanoncot lelkiismeretes és kötelességszerű kötelem teljesítésére! Ha emellett is történne valami jogtalan eset vagy méltánytalanság, akkor annak orvoslása könnyen megtörténhetik.

Dr. Kritsfalussy István.

A Z O T T H O N

A „mi Otthonunk”-ban.

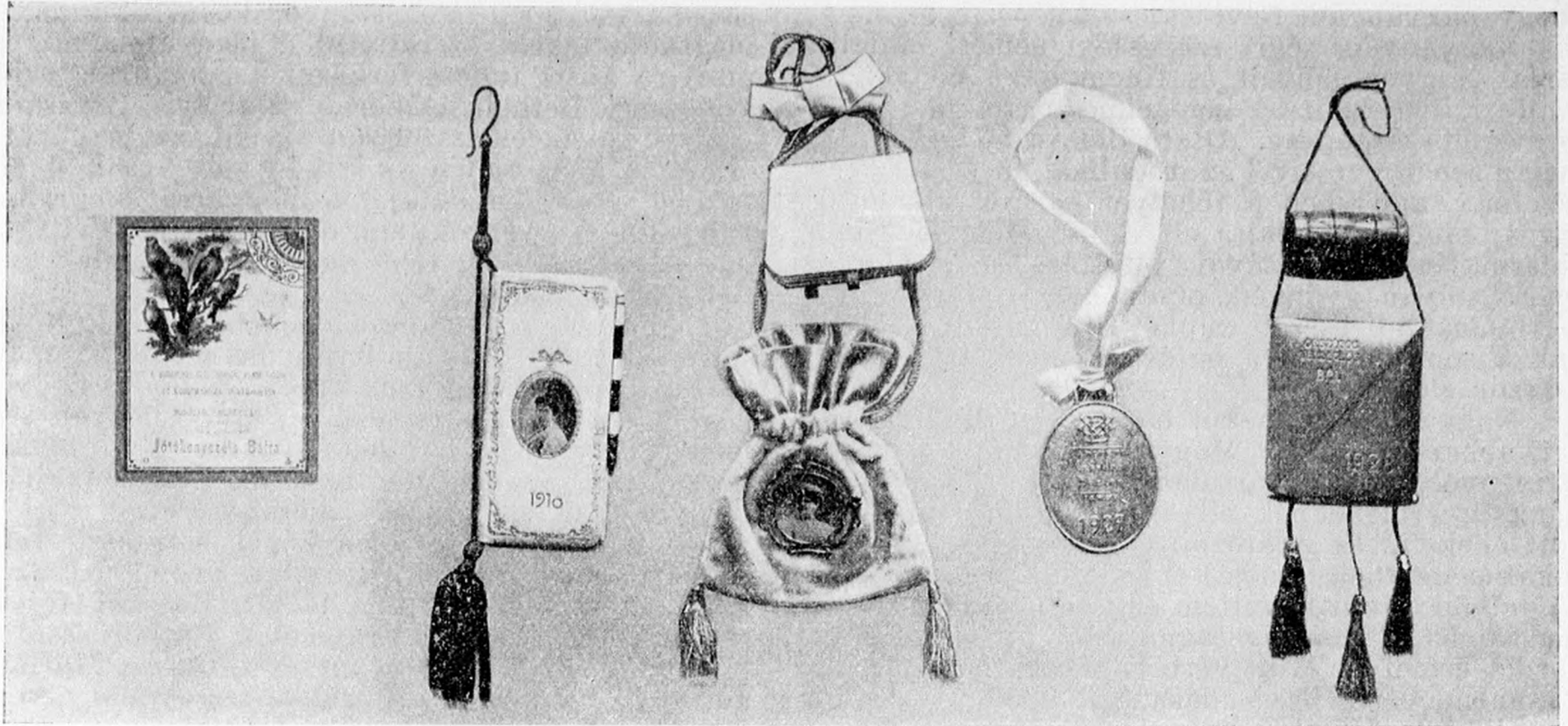
Irta: Czimerer Istvánné.

Egy hideg decemberi napon zarándokolt Pécelre egy lelkes kis társaság, hogy megnézze a — Vendéglősök Otthonát. Azt az Otthont, amelyet hosszú évek kitartó küzdelme, könyörület és adakozó szívek megértése, szeretete teremtett meg számunkra.

Utimarsallunk, ipartestületünk derék titkára, Téglássy Ernő volt, aki örömmel tett eleget kérésünknek. — Sötétedő, egészséges, hideg délután volt, amikor kocink leszaladt a péceli országútra.

Buzditsuk felszabadult ifjuságunkat, jelentkezzen a továbbképző tanfolyamunkra!

Pátronás asszonyaink.

Irta: Malosik Ferenc.

Emlékek után kutatok, poros jegyzőkönyvek, elsárgult akták lapjait forgatom, keresem a mul-
tat.

Arany könyvet is találok, benne ipari életünk két-három nevezetesebb eseményét feljegyezve, de ezek csak töredékek, tömör, egész iparunk történetét felölelő könyvet, írományt sehol sem találok. Elődeink nem gondoltak arra, hogy az utókor, az új nemzedék, kíváncsi lehet a multra...

Engem ezuttal mint husz évre leszerződöttetett bálelnököt (t. i. ennyi időre kötöttem szerződést a mult évi bálon Keszeyné nagyasszonyommal; állom-e a szerződést, az attól függ, hogy közben nem esapnak-e el, vagy nem szólítanak-e át megboldogult kartársaim a másvilágra bálelnöknek) az érdekel, mikor volt az első vendéglős bál és utána a többi és kik voltak a bálanyák?

Nehezen megy a dolog, mert alig találok feljegyzéseket, ami van, az is hiányos. Régi irattárunk testületi házunk pincéjében hever. Időközben felhozattuk. A kommun alatt kilakoltattak bennünket még jó, hogy máglyára nem rakták az egészet. Egy régi, hű emberünknek Grósznak köszönhetjük, hogy nagyjaink képtára és irattárunk megmenekült a pusztulástól.

Szemtanukhoz kell fordulnom, hogy célt érjek. Ilyenek is már csak gyéren akadnak, mégis a még életben lévők útbaigazítása alapján sikerült némi nyomra találnom.

Mielőtt azonban vázolnám báljaink történetét néhány szóval a patronasággal szeretnék foglalkozni.

Patrona minden nő, asszony vagy hajadon, aki valamely nemes, rendkívüli cselekmény által azt kiérdemli. A patronaság olyan kitüntetés, amelyet emberi méltóságok nem osztogathatnak, amelyet nem lehet megvásárolni, az oknak, amely annak eléréséhez vezet magától kell adódnia, bizo-

nyos lelki megnyilatkozás kell hozzá. Önkénytelenül nyilvánul meg minden külső hatástól menten. A legnagyobb földi hatalom koronázza meg véle az illetőt: a közvélemény!

A patronaság olyan magaslat, amelyre kiválasztottjait a nép maga helyezi.

Példát találunk eleget a vallástörténelemben, a világtörténelemben, saját történelmünkben, a magyar történelemben, de hosszadalmas lenne azokat mind felsorolni, elég, ha néhány rendkívüli esetet fogunk felemlíteni.

Magyarország első Nagyasszonya, fő fő patronája Mária, Istennek Szent Anyja és marad mindaz ideig, amíg Magyarország a Szent Korona kultuszát meg nem szűnik ápolni. A Mária kultusz régi keletű, Szent István első apostoli királyunk idejéből származik. Ott találjuk a régi körmöci aranyainkon, a honvéd zászlóinkon. Budapesten a Rákóczi út elején a Rókus kápolna előtt is áll egy Mária szobor. A szobor talapzatán latin felírás: „Patrona Hungariae Ora Pro Nobis“ Magyarország Nagyasszonya imádkozál érettünk. Fogadalmi szobor, amelyet 1866-ban állítottak fel Boldogasszony dicsőítésére.

Nekem négy okom van arra, hogy a szobor iránt melegebb szimpátiát érzek. Az egyik a vallásosságom; a másik, hogy akkor állították fel, amikor születtem; a harmadik ok hazafias érzésem, mert Magyarország Patronájának emelték; végül a negyedik, hogy asszonynak szól a megtiszteltetés.

Az asszonyok iránti tiszteletet anyai ágról való nagyanyám oltotta belém, leánynevén Kronowetter Rozália. Nem nagy fáradságába került, mert ugyanis vonzalommal viseltetem a női nem iránt, ami abban is megnyilvánult, hogy szerettem a lányok babáival játszani, különösen a tót nem-

zeti viseletbe öltöztetett babákkal, a bregyókkal, ahogy nagyanyám felvidékieken nevezte őket.

Nagyanyám régi szepességi nemesi familia sarja. Nagyon művelt és finom lelkű nő volt. Ő tanított illedelemre, engedelmességre, a szép, a természet szeretetére. Altató dalaival ő kedveltette meg a zenét, verseivel az irodalmat, meséivel a történelmet, amelyben a főhelyet hazánk viszontagságos multja foglalta el. Mindezt az ő finom bidermayeres stílusával oltotta belém. Olyan „cart“, olyan gyöngéd, olyan drága volt, mint a legfinomabb brüsszeli csipke. Hol maradt ettől annak a somfabotnak a hatása, amivel atyám igen sokszor elcsépett.

Nagyanyám remekül beszélt a német nyelvet, abban az időben Magyarországon a német és latin nyelv volt a társalgási nyelv és amint nekünk, gyermekeknek elbeszélte, gyönyörűen tudott énekelni és gitározni. (Bezzeg most más hurokat pengetnek a nők.) Ő volt az én patronám, ha valami csíny követtem el, ami nem ment ritkaságszámba, a nadrágszaggatásba pl. mindig rekordot értem el. Mint vérbeli galambász, már ifjú koromban véresékre vadásztam. Apám vendéglője a mult század hetvenes-nyolcvanas éveiben a Kerepesi úton levő Kaszalek házában volt, ott ahol most lantos Tinódi Sebestyén szobra áll. Vérrel áztatott föld, mert hetenként három-négy disznót vágunk ott le.

A véresék a Népszínház főbejárata felett lévő allegorikus csoportozat között tanyáztak és onnan intéztek támadást galambjaim ellen, mint hajdanában a rabló lovagok a békés kereskedőkre.

Fegyver hiányában, csúzlival lövöldöztem rájuk, de mert Tell Vilmos nem voltam, bizony gyakran célt tévesztettem és vérese helyett ablakot találtam, amely csörömpölve hullott a járda kövezetére. Volt ilyenkor szorulás. Ha édes atyám testi fenytést akart alkalmazni (az én öregem is azt tartotta, hogy addig kell a fát hajlítani amíg fiatal, talán azért használta a vesszőt, mert az is hajlik) ő volt az, aki megvédett a botbüntetésektől, a szoknyája mögé rejtett. Drága jó nagyanyám milyen zavarba volna most, nem tudná megvédeni az unokáját, mert a szoknyák már annyira rövidülnek, hogy maholnap felvehetik a versenyt a fügefalevéllal.

Nem családi reminiscenciákat akartam elmondani, hanem ráakartam mutatni arra, hogy az asszonyok lelki és szellemi emelkedettsége milyen mély barázdát szánt a fiu gyermek lelkében. Ma sajnos a nők, tisztelet a kivételnek, ezt a nagy hatásukat a férfi nemre, más, káros irányban gyakorolják.

Már most lássuk a történelmet!

Két olyan nőt mutat fel a magyar történelem, akik a világ patronái között méltán foglalnak helyet. Az egyik Zrinyi Ilona, I-ső Rákóczi Ferenc felesége, a másik Erzsébet királyné. A Rákóczi család asszonyai igen nagy történelmi szerepet tölthettek be a magyar történelemben. Lorántffy Zsuzsanna fejedelemasszony a magyar protestantizmus és az emberekkel való jóttevés példatadó patronája volt. Gazdag alapítványokat tett, iskolákat alapított, amelyek között a sárospataki kollégium áll első helyen. Zrinyi Ilona a nemzeti ellenállás és lelkesedés fényesen ragyogó csillaga, a hitvesi hűség mintaképe és a honleányok ideálja. II. Rákóczi Ferenc fejedelem anyja és Munkács várának hős védelmezője.

Erzsébet királyné, talán az egyedüli az idegen származású fejedelemasszonyok közül, aki annyira megtudta magát szeretetenni a magyarsággal, aki annyira közel tudott férközni a magyarok szívéhez, hogy Bethlen Gáborné Károlyi Zsuzsanna Erdély fejedelemasszonyán kívül, azt a címet a „legmagyarább királyné“ csak ő érte még el. Legendás alakját a magyarság márványban akarta megörökíteni, de a közbejött világháború úgy ezt, mint több más nemzeti emlék megvalósítását elődázta.

Egy lelkes budapesti polgár, — nagytekintélyű Glück Frigyes indítványára az 1902-ben Budapesten megtartott nemzetközi szállodás és vendéglős kongresszus emlékére a Jánoshegyen szállodás és vendéglős adományokból és a főváros hozzájárulásával megépítette az Erzsébet kilátótornyot, nagyasszonyunk dicsőítésére.

A magyar női eszményképek soraiban találjuk árpádházi Boldog Margitot, árpádházi Szent Erzsébetet, Árva Bethlen Katát, Bocskai fejedelem nővérét, Bocskai Erzsébetet, Báthori Zsófiát, II-ik Rákóczi fejedelem hitvesét, Szécsi Máriát a murányi Vénuszt és Bornemissza Annát, Apafi Mihály eszes és férfias lelkű feleségét.

Gyönyörű koszorút lehetne fűzni olyan asszonyokból is, akik nem származnak fejedelmi nászból, hogy csak néhányat említsek: Dobó Katica, Egervár hős védelmezője, Weér Judit, Sulyok Anna, Dobozi Mihály neje, aki inkább megölette magát férjével, semhogy a törökök elhurcolják, de legutolsó szabadságharcunk is tud felmutatni, olyan lelkes honleányokat, akiket méltán sorozhatunk nagynevű elődeik mellé. Egy-egy nemzeti trikolór elrejtéséért rablánéra verették magukat. Maderspach Ferencét pedig Haynau parancsára Ruszkabánya piacán megkorbácsolták azért, mert a menekülő Kossuthnak éjjeli menedéket adott.

A magyar nő mindig gazdag volt hősi éretnyekben. És hány példát tudnánk még felsorolni, amelyek mind példaadásul szolgálhatnak mai nőinknek.

A világtörténelem patronái közül csak néhányat ragadok ki a legmarkánsabb példák közül.

A római nők közül Liviát, Augustus Caesar hitvesét, mint mint a uralkodónőt, keresztény jellemében, keresztény vonások csillogtak. Bizánc egyik uralkodónőjét, aki egy szegény medvetáncoltatónak a leánya volt. Bizánc legsötétebb városnegyedében nőtt fel, majd cirkuszba került, mint artista nő, szépségével és vakmerő mutatványaival meghódította Bizánc legelőkelőbb közönségét, sőt maga a császár Justinianus is beleszeretett és feleségül vette. A világtörténelem egyik legkiválóbb szociális érzelmű asszonya volt. A nyomortanyák helyén városokat, templomokat, kórházakat építtetett és azt a város negyedét, ahol ő elkárhozott, ahol ő bűnben nőtt fel, felperzseltette és helyébe a Megbánás kolostorát építtette megtérő leányok számára. Konstantinápolyban ma is áll még az a templom, amelyet urával együtt emeltek.

De most térjünk át bálanyáink, a mi patronáink és báljaink ösmertetésére.

Mikor volt az első bál, arról pozitív adatunk nincs; a meglevő feljegyzések csak sejteni engedik az időpontot. A nagy bálakat megelőzően valószínűnek látszik, csak kisebb fajta nyári kirándulásokkal egybekötött tánemulatságok, táncos összejövetelek (Tanzkrenzchen, majális, juniális) voltak a budai céllövőben (Alte Schiesstatt), a

Nagyasszonyaink.

*Gundel Jánosné
Zászlóanya és bálanya 1877. szept. 8. (Akkori felvétel.)*

*Gundel Károlyné
(Lohwag Ernesztin akvarelje)*

Keszei Vincéné

özv. esantavéri Törley Józsefné

Kommer Ferencné

Müller Antalné

Schárhán Jánosné

Petanovits Józsefné

Peltzman Ferencné

idősb Kommer Ferencné

Glück Eröss Jánosné

Malosik Antalné

François Lajosné

Kovács E. Mné

Burger Károlyné

Margitszigeten Reinbrecht-nél, a svábhegyi Disznófőnél, Zugligetben, emellett bizonyít a Wrabetz Frigyes által annak idején készített fénykép felvétele a Fácán vendéglőben.

Az első biztos nyomot 1878. évi jegyzőkönyvben találjuk. Az augusztus 29-én megtartott havi gyűlésen Ruscher György pénztáros javasolta, hogy a zászlószentelés emlékére minden év szeptember havában „Verbrüderungs festet“ rendezzenek, amelyre az összes tagok és azok családtagjai meghívandók.

Az első ünnepélyt szeptember 9-én mégis megtartották, tánccal egybekötve a Városligetben, mint a jegyzőkönyv mondja „im Stadtwaldchen in der Klemensz' schen Restauration“.

Ezek a zászlószentelési emlékköszövények voltak a csirái a későbbi nagy vendéglős báloknak.

Az első hiteles följegyzést, indítványt a bál megtartására 1882. december hó 16-án tartott ipartársulati ülés jegyzőkönyvében találtuk meg, ahol is a tárgysorozat 3. pontja szerint felolvasták a Budapesti Pincéregylet átiratát, amelyben ajánlatot tesz egy közös bál megtartására. Hosszabb vita után elhatározták, hogy „Budapester Hotelier, Gast und Schankwirth Genossenschaft Ball“ cím alatt bálát rendeznek és az elérendő tiszta jövedelmet a létesítendő ipartársulati temetkezési egyesület és a pincér betegsegélyező és temetkezési egyesület között egyforma arányban fogják felosztani.

A bált az Európa szálloda dísztermében tartották meg 1883-ban, amely akkor Reiner József szállodás tulajdona volt. A bálanya idős Kommer Ferencné volt. Ezt két élő tanúval tudom bizonyítani. Egyik Róza néném, Malosik János nagybátyám felesége, akinek mint fiatal újdonsült menyecskének ez volt az első bálja. A másik Glück Erős János kartársunk, aki velem a következőket közölte: „Határozottan emlékszem a bálra; még ma is élénken az emlékezetemben van, hogy amikor András bátyám reggel a bálról megjött, a frakkja tele volt gyertyacseppekkel.“ Az Európa szállodában akkor még nem volt gázvilágítás. A 60-as években fáklyákkal világították a báltermet, a 70-80-as években gyertyákkal, később gázzal.

Itt, ezeken a kisebb multságokon, ringatták a bölesőjét a leendő, nagy vendéglős báloknak.

Az első nagyszabású bál megtartását 1884. évi október 21-én határozták el, ugyancsak a Budapesti Pincéregylet javaslatára, hogy a farsangi szezonban együttes bált rendezzenek, (lásd 1884. évi októberi ülés tárgysorozatának 7. pontját). Hosszabb tanácskozás után egyhangúlag elhatározták, hogy az ajánlatot örömmel fogadják és a farsangi idény alatt a bált meg is tartják. A határozatból kifolyólag megbízták Wrabetz Frigyest, Glück Frigyest, ifju Kommer Antalt, Blaschka Istvánt, Süssenbeck Albertet, Kern Ferencet és Kommer Ferencet, mint bálbizottsági tagokat, hogy lépjenek érintkezésbe a Pincéregylettel és a részletkérdésekben együttesen állapodjanak meg.

A bált 1885. január 22-én a fővárosi Vigadóban tartották meg, hogy milyen eredménnyel, arról ugyanazon év március 27-én megtartott évi jelentésben Begázy titkár adott számot. Szószert idézem:

„Nicht unerwährt können wir lassen, das es uns gelungen ist, während des heurigen Faschings

gemeinsam mit den Kellnerverein einen Ball abzuhalten, welcher in jeder Beziehung unser Aller Erwartung übertroffen“.

Az eredményért azoknak, akiket megilletett, jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak. Hogy anyagiakban mennyit jövedelmezett a bál, arról már nincs feljegyzés. Az ipartársulat elnöke, Gundel János, bálelnök Wrabetz Frigyes volt.

Az akkori taglétszám 773 (ebből 14 szállodás, 41 nagyvendéglős (Restaurateur) és 718 kimérő vendéglős (Schankwirth) volt.

Nyolc évvel később találunk ismét feljegyzést 1893-tól egész 1914-ig. Közösek voltak a bál ipartársulat és Pincéregylet 1908-ig, ekkor az a családi viszony, amely főnök és segédei között fennállott, külső befolyások következtében megbomlott és ez időtől kezdve az Ipartársulat egyedül tartotta meg báljait. A bál legnagyobb része a fővárosi Vigadóban, a Royal Szállodában, a VI—VII. ker. Körben és a Gellért-fürdőben zajlottak le.

Első nagyasszonyunk, patronánk, Gundel Jánosné, szül. Kommer Anna volt. Ő volt a zászlóanyánk és az első bálanyánk is. A zászló avatási ünnepélyt 1877 szeptember 8-án a fővárosi Vigadó nagy termében tartották meg. Az első szegyet a zászlórúdba Ferenc József Ófelsége nevében Ráth György főpolgármester verte be. A zászlóra a bálanya, a Pincéregylet és a vendéglős lányok díszes szalagot ajándékoztak. A vendéglős leányok maguk között gyűjtötték össze a szalag árát és saját kezükkel készítették el. Névszerint Kammer Karolin és Irma, Weisz Matild, Teréz és Gizella, és a többi ipartársulati tagok leányai.

A szalagot Kammer Anna, („dieses reizende junge Mädchen“ mint az aranykönyv mondja) leikes beszéddel és nagy óvációk között kötötte fel a zászló rudjára. Sajnos, a lányok arcképét nem tudtam megszerezni. Milyen bájos emléktől fosztottak meg bennünket elődeink, amikor ezeket a gráciákat elfelejtették megörökíteni.

Az ünnepséget bállal fejezték be, amely kitűnő hangulatban kivilágos kivirradatig tartott.

Gundelné nagyasszonyunk képmása ott van az Ipartestület helyiségében egy egyszerű képkeretben elhelyezve, körülvértézve a zászló szegekkel. Ki kellene emelni a feledés homályából és méltó helyére, nagyjaink galériájában elhelyezni. (Ez bizonyára meg is fog történni, amint testületünk saját székházába fog beköltözni).

Gundel Jánosnét a patronaságban bálanyaink követték. Erre vonatkozó feljegyzéseink 1902-től vannak, amikor is Petánovits Józsefné volt a bálanya, 1903-ban Kovács E. M.-né, 1904-ben Malosik Antalné, 1905-ben Pelzmann Ferencné, 1906-ban Müller Antalné, 1908-ban Schárhán Jánosné, 1910-ben Francois Lajosné, 1911-ben Burger Károlyné, 1912-ben özv. Csantavéri Törley Józsefné, 1913-ban Kommer Ferencné, 1914-ben Glück Erős Jánosné.

Hogy 1877. és 1912. között voltak-e bálanyák, sehol semmi feljegyzés. A valószínűség mellett szól, hogy nem voltak. A bálanyai tisztség nemcsak megtiszteltetés volt, hanem egyúttal nagy tehertételt is jelentett. A grand toilette, a báljegy megváltása, a rendezőbizottság dezsónéje, a cigány dusziéja, a felajánlott báli keringőért a karmesternek tiszteletdíj, búsásabb borraivalók mindenféle

erősen igénybe vette a tárcáját annak, aki vállalkozott a bálanyaságra. Időről-időre aszerint, ahogy sikerült az elnökségnek megnyerni valakit a tisztségre, hol volt, hol nem volt bálanya.

A patronaság azonban nehogy azt tessék hinni, hogy a bálanyasággal teljesen kimerült, mert találkozunk a mulatságokon kívül is patronákkal, rendkívüli esetekkel, amelyek mellett nem lehet észrevétlenül elsurranni, amelyek megállásra kényszerítenek bennünket.

Szeretnék egyszerre két nevet leírni, de ez lehetetlen, a neveket tehát nem említem, beszéljenek maguk a tények.

Egyik patronánkat, nagyasszonyunkat a magyar anyák ünnepén ezüstplakettal tüntették ki. Hogy mit tesz nagy családos anyának és egyúttal vendéglősasszonynak lenni, felesleges fejtegetni, pláne olyan anyánál, aki példás családi életet folytat és aki a férje mesterségét épp úgy szereti, mint a saját gyermekeit.

Másik patronánk, nagyasszonyunk Otthonunk jóttevő alapítója, ipartestületünk vezetőjének hitvese. Immár majd tíz éve, hogy férje ezt a rögös utat tapossa. Egy ilyen tisztség betöltése sok időt és nagy pénzáldozatot igényel. Elvonja családi köréből és üzeméből. Kérdem, melyik asszonynak tetszik (legyünk egész őszinték) urának hivatásán kívüli elfoglaltsága? Melyik látja azt szívesen, hogy rajta és családján kívül mást is szeressen, legyen az bár tárgyi ok. Ha mégis akad, mint ahogy akadt, úgy bizony istenemre mondom, hogy az csak rajongó követője lehet iparunknak.

Több táncrendet mutatunk be, egy 35 év előtti és néhány újabbat. Hölgyeinket bizonyára érdekli, hogy milyen táncok voltak egykor és most. A régiak is épp úgy, mint a mostaniak, szerették a modern táncokat, akkor is volt táncórület, most is van. Ezt élénken bizonyítja gróf Gvadányi József verse:

Láttam én bálban Pesten, mint forogtak,
Tollas kalapokban miképen ugrottak
Végig a szállában tettek kalupádát
Sok közülük jó, hogy ki nem törte lábát.

Régen 1860—70. körül a lengyelke, polka, straszburger, mazurka, valcer és menüet, körmagyar és a francia négyes, most a jazz-band. Ruházat a 60-as években gyönyörű festői toilette, különösen a hölgyeknél, a díszmagyar, később a krinolin, majd a most is divatos lenge tüll, selyem és moiré.

A háboru kitörésétől annak befejezéséig nem volt bál. 1921-ben műsoros matinét rendezett a testület és ezzel újra felvette a társadalmi érintkezés ezen ünnepélyesebb alkalmáinak fonalát. Ekkor azonban szakított a régi patriarkális szokással is, a bálanyák helyét a házi asszonyok foglalták el. Őszintén megvallva, sajnálom a változást, a régi hagyomány megszűnését, mert a bálanyák bizonyos fényt, bizonyos előkelőséget kölcsönöztek báljainknak, amellet azok tekintélyét is emelte.

A bálanya megjelenése mindenkor bizonyos fokú izgalmat váltott ki a bál közönségéből, varázst gyakorolt rája, érdekessé tette a bált, fokozta a kíváncsiságot, de egyúttal írgykedést is szült és bizonyára ez ölte is meg ezt a szokást, amelyet azért is fájjalunk, mert a bálanyai tisztesség olyan ékessége volt a bálnak, mint a menyasszony fejének a mirtus koszorú, vagy mint hajdanában a fiatalasszony fején a párta. Volt, nincs, eltűnt, fog-e mégegyszer divatba jönni? ki tudja...

Mi viszonzásul nagyasszonyainknak azért a kegyért, amelyet nekünk osztogattak, nem adhattunk mást, mint jelét nagyrabecsülésünknek, amennyiben megőrizzük emléküket.

Nem volt hiába való munka az, amit jóléti intézményeink érdekében báljaink megrendezésével eselekedtünk. Bizonyosága ennek, hogy egyik leghőbb vágyunkat, az Otthont, a közelmúltban adhattuk át nemes hivatásának.

De nem csak a Budapesten lezajlott bállok voltak patronái, hanem Nagymagyarország minden részében, ipari életünk minden árnyalatában voltak Patronák, sokszor úgy elrejtözve, mint az erdei ibolya.

Vidéki báljaink lefolyásáról vidéki nagyasszonyainkról alig jutott el hozzánk hír, ez okból arról, hogy jótékonyság tekintetében hogyan sáfarkodtak, igaz sajnálatomra erről beszámolni nem tudok.

Remélem, hogy e sorokban a multak báljainak, bálanyáinak, nagyasszonyainak és patronáinknak emlékére gyujtott méceses arra fogja ösztönözni vidéki kartársaimat, hogy ezt a hiányt, ezt a mulasztást pótolni fogják. Magunkat becsüljük meg, ha régi emlékeinket megbecsüljük!

Igy ezt a csokrot, amelyből a mezei virágok hiányoznak bár, szíves emlékül nyujtom át kedves munkatársaimnak, nőknek, férfiaknak egyaránt, akik serény munkásságukkal és támogatásukkal újabb báljaink sikerét megalapozták.

Rohantak a fák, táviró oszlopok és én összeszorult szívvel gondoltam arra, hogy nemsokára meg fogom látni „Otthonunk“-at, amely — hisz ki lát a jövőbe — még a miénk is lehet.

Kedves, kicsi, falusi házikók fehérre meszelt falaival világítottak nekünk. Egyébként sötét volt már, igazi falusi este.

Bevallom őszintén, kissé elszomorodtam, mikor ezt a nagy sötétséget láttam. Alig félórája, hogy elhagytuk a fényárban csillogó Budapestet tülekedő lármájával és most itt ez a nagy némaság, a kutyák panaszos vonítása. A kontraszt egy kissé éles volt.

Az utcákon feneketlen sár mindenütt. Kocsink minduntalan elakadt. Sehol egy teremtett lélek. A kicsi házikók ablakaiból szűrődött ki egy kis világosság.

Istenem — gondoltam — hisz itt a világ vége már, hát akkor hol lehet, milyen lehet a „mi Otthonunk“?

Nagynehezen vánszorgott kocsink a rettenetes sárban, ismeretlen utcákon át, míg végre megállt egy palota előtt.

Mi ez... káprázik a szemünk talán...? De nem hisz világosan van kiírva egy táblára, hogy ez a „Vendéglősök Otthona.“

Titkárunk is bizonyította, hogy így van. Lehetséges ez...? Egy mesebeli kastély a sáros magyar faluban?

Egy pillanat alatt eltűntek képzeletemben a kicsi fehérre meszelt házikók, a sár, a sötétség s úgy éreztem, mintha a városligeti fasor egyik divatos villája előtt állanánk...

A földszinti ablakok barátságosan, hivogatóan világítottak és a sötétségből fantasztikus körvonalakban bontakozott ki a kastély gyönyörű konturja...

„Oh beh szép... Istenem beh szép“ — örvendezt a szívünk és már nyílt is a kapu, hogy befogadja a késői vendégeket.

A földszinten levő konyhába mentünk először. Hosszu asztal hófehér abrosszal leterítve, csinosan ízlésesen; itt ültek vacsora utáni vig, megelégedett hangulatban a mi otthonunk boldog és szerencsés lakói.

Ujságokat olvastak és bizonyára a nap szenzációit tárgyalták.

Mikor előadtuk látogatásunk célját, az otthon gondnoka, Willburger Károly és felesége, kedves előzékenységgel a legszeretetre méltóbb háziaszszony készségével álltak rendelkezésünkre.

És feltárultak előttünk az otthon ajtajai. Ragyogó tisztaság mindenütt. Minden terem, minden szoba külön szenzáció, külön meglepetés.

Hatalmas ebédlő billiárdasztallal, mellette egy kedves, intim dohányzó, a foyér, a tanácsterem, a betegszoba, a könyvtár és az álmok álma egy sáros sötét — és most már nekünk olyan kedves — péceli kis faluban egy fürdőszoba, egy igazi fehér fürdőszoba kádakkal s mindennel modernül felszerelve, központi fűtés az egész épületben...

Mesebeli kastély egy rengeteg közepén...

Az otthon lakói büszkén invitáltak bennünket a szobáikba...

Vigan duruzsolt a nagy, hatalmas kályha és

ontotta kellemes melegét egy nagy hatalmas apartamentnek, amelynek ezidőszerint egy egyszerű házaspár a lakója.

A fényes, síma parketten óvatosan lépkedett a kedves nénike és boldogan, repeső örömmel mutatta, hogy ime hófehérek, tiszták az ágyaik s párnajuk dagad a puha tollaktól.

Semmi gondjuk nincsen, csak az bántja őket, hogy a családi képnek az üvege megrepedt a hurcolkodásnál...

Aztán tovább megyünk.

Gyönyörű balkonok a legszebb kilátással, szobák, amelyek új lakókat várnak...

Kopáran állnak most a parkban a százéves nagy fák, türelemmel várják a rügyfakasztó tavaszt.

Istenem — beh pompázatos is lehet itten, mikor virágbaborulnak a fák, amikor gyöngyvirágtól, akáctól illatos a levegő, mikor a természet is küldi gazdag ajándékait az Otthon árva lakóinak...

Eddig még csak heten vannak. Az öreg Mohos bácsi, a volt Hungária-úti vendéglős, aki gyalog zarándokolt ki Pécelre, hogy felvétesse magát az Otthonba, azt mondja minden jó volna, csak az fáj neki, hogy a gyermekei nem látogatják meg, Riedl József, Müller Károly a feleségével, Miskey Lajos és Kún Bálint hűségese életpárjával.

Őszintén mondom, irigylem őket. Ők már bebiztosították öregségüket. Túl vannak a gondokon. Békésen, nyugodtan alhatnak hófehér ágyukban, nem kell álmatlan éjszakát átvergődniök a házbérgondok, a tudomiséhányféle adók miatt...

De hiszen így van jól. Egy emberéletet leéltek, dolgoztak, csalódtak s most mikor már az energia csökken, a létfenntartás ösztöne tompul, mikor a fiatal munkaerő sem talál teret ereje célszerű és hasznos felhasználására, akkor szegény öreg kartársaink mit tehetnének mást, mint szaporítanak a koldusok számát, vagy kegyelemkenyéren tengődnének valamilyen piszkos odúban.

Oh hány reszkető öreg kéz kulcsolódik össze hála telt imára azoknak a boldogságáért, akik megmentették őket ettől a szörnyű sorstól, hány könnyes szem kéri a jó Istent, hogy adjon szerencsét azoknak, akik ezt a gyönyörű, meleg drága otthont adták.

Az élet kegyetlen vihara megtépázta őket, kihűlt a családi tűzhely, szétrebbentek a kis madárkák, az öregek ott maradtak árván, tehetetlenül, nem bírnak többé megbirkózni az élettel, miért ne érezzék szerető gondoskodását azoknak a résztvevő lelkeknek, kiknek ha ezer is a gondjuk, ha nem is kerül meleg szoba mindig, de együtt lehetnek szeretteikkel jóban-rosszban egyaránt.

Hogy milyen hatalmas, áldásos szeretettől áthatott nemes munkát végeztek iparunk vezetői az Otthon megteremtésével, azt csak az tudja értékelni, aki átlépte az Otthon kapuját, aki látja a mesebeli kastélyt, annak boldog, hálás öreg lakóit, akik mint a gyámoltalan nagy gyerekek, várják az édes szülők gondozását.

Vezetőségünk fáradhatatlan kitartó munkája befejezést nyert, az Otthon át van adva rendelkezésükre, de hogy új viharvert kartársak jöhessenek a tiszta kis szobákba, hogy a gyámoltalan

PALUGYAY borok és pezsgők

Pincészet: **BUDAFOK**

Telefon: József 336-72.

Közp. iroda: **Budapest, VI., Andrásy út 5.** Telefon: Aut. 212-83, Aut. 292-19.

öreg gyerekeknek ne hiányozzék soha a mindennapi kenyér. Ne hagyjuk el a mi Otthonunkat!

Legyünk büszkék arra, hogy nekünk van hova mennünk, ha a vihar szétdúlja a mi féltve őrzött kis fészket!

És ha most vigan duruzsol a kályha, ha kerül egy kis vaj a kenyér mellé nekik, ez mind azért van, mert éber figyelemmel gondoskodnak róluk meleg érzésű szívek és juttatnak pár fillért azok is, akik még úgy-ahogy meg tudnak birkózni a legkegyetlenebb uzsorással — a Sorssal.

Szeressük a mi gyámoltjainkat és segítsük őket tehetségünk szerint. Karácsony este pedig, mikor valami mondhatatlanul édes érzés surran be még a legelzártabb szívekbe is, gondoljunk azokra a szegény, de mégis boldog kartársakra is, akik első Karácsonyukat töltik a szeretetalkotta Otthonban, s akik bár mindenük meg van, fájó érzéssel gondolnak mégis arra az időre, mikor ők maguk rendezhették meg Karácsonyukat és most künn fagyoskodnának éhesen valahol, ha nem fogadta volna be őket az Otthon, meghitt, édes melege... Én tudom, hogy Karácsony estéjén ha megszólal a péceli öreg templom imára hívó harangja, könnyes szemmel, hálatelt szívvel rebegnek köszönetet azoknak a nemes jótévéőknek, akik be-aranyozzák, derűssé és boldoggá teszik hátra lévő öreg napjaikat...

Gellér Mihály.

Amint legutolsó alkalommal közöltük, *Gellér Mihály* ötezer pengőt adott az Otthon javára.

A mai szükmarkú világban nagy eseményszámba megy, ha akad egy mecénás is.

Talán hibát követünk el akkor, amikor a nagy nyilvánosság elé hozzuk a nemes adományozó nevét, mert ösmerve szerénységét, inkább szeretné, ha elhallgatnánk, de meg fogja bocsátani, ha még sem hallgatunk, mert példaadásul kívánjuk azok elé állítani, akiknek módjában lenne őt cselekedetében követni.

Sokszor hallom az ellenvetést, minek ez a nyugdíjbiztosítás, kinek kell az Otthon; minek ez nekem; úgy sem kerülök én oda, nem fogok én arra rászorulni.

Balga hit, csalóka feltevés! Olvassátok a napilapok híreit, meg fogtok bizonyosodni az ellenkezőjéről. Itt van a legutóbbi tengeri szerencsétlenség, utasai bizton remélték, hogy szerencsésen partot érnek és nagyrésziük a tenger hullámai között lelte halálát. Az élet tengerén, nap-nap után mennyi ember pusztul el, mennyi a hajótörött. A hitetlen Tamások azt mondják, hogy azoknak pechjük volt, én szerencsésebb leszek, de ki meri határozottsággal azt állítani, hogy alatta nem rendülhet meg a föld? Óriási sziklák omlanak be, hegyeket nyel el a szakadék, országrészek tenger alá süllyednek, de néha elég egy cserép muskátli is, hogy szerencsétlenné tegye az embert. Tornádó városokat pusztít el pillanatok alatt, az óriási ár kiüriti az embereket hajlékukból, mint az ürgéket, forró láva perzsel fel virágzó falvakat. Semmi sem biztos ezen a földön, csak egyedül a halál!

Azok között, akik az Otthonba való felvételüket kérik, nem egy van, hanem több is, aki valamikor jobb napokat is látott. Jönnek és reszkető

kézzel, könnyező szemekkel nyújtják át kérvényüket. Mily nemes érzésű szívre vall, hogy akad, aki önként, minden kényszer nélkül siet adományával a könyecskéket letörölni.

Azt mondják, aki nem tud imádkozni, aki nem hisz Istenben, menjen a tengerre utazni, ott megtanulja. Sok honfitársunk tette már meg az utat az óceánon át, az óhazából az újhazába, hogy megtanult-e hinni, azt nem tudom, de van egy köztünk, aki onnan nemcsak hitet hozott magával, de elhozta az új haza gondolkozását is, a testvériséget, az embertárs szeretetét, az igazi demokráciát.

Bizonysága ennek ez a tekintélyes adomány, amelyet Otthonunk vagyonát ötezer pengős adományával gyarapította. Amikor erről az eseményről, Otthonunk vezetői, jelentést teszünk, megindultan, felemelő érzéssel tesszük, nemcsak azért, mert anyagiakban jelentős segítséget jelent, hanem azért is, mert annak a bizonyítékát látjuk benne, hogy nemes, fenkölt elhatározásával mintegy demonstrálni óhajtotta iparunk iránti szeretetét.

Gellér Mihály emlékét nemcsak márványban fogjuk megörökíteni Otthonunk falán, hanem cselekedetét szívünkbe fogjuk zárni.

*

Adományok.

Az Otthonunk részére befolyt pénzadományok: Biró Dénes 500 P, Csörgits Lajos 10 P, Elő József 10 P, Horváth Nándor 400 P, Herzmann Leó 5 P, Tárgyik János 50 P, Schwarz Ármin 10 P, Weisz Jenő Zsigmond 25 P, Konkoly Samú 5 P, Adler Simon 20 P, N. N. 5 P, Zwack J. és Tsa. 400 P. *Természetbeni adományok:* Simon Károly hentes 50 kg. zsír, Geittner és Rausch 18 db különféle konyhaedényt, Guttman testvérek 1 fuvar Ia poroszszenet, Haris, Zeilinger és Trsa 12 db lepedőt, 12 db törülközőt, Stojanov András 1 métermázsa burgonyát, 25 kg hagymát, Pollák Dávid 100 db tojást, Reinisch Nándor 25 kg sav. káposztát, 1—1 üveg uborkát és paprikát, Meinel cég 5 kg kakaót, Schwarz Ármin havonta 5 kg ürühúst, Bugram vadkereskedő havonta 5 kg vadhúst, László testv. 10 kg zsírt, Winter Herman 20 métermázsa koksztot.

HIVATALOS ÜGYEK

Szerkeszti: *Hucskó Mihály* titkár.

Elöljáróságunk ülése.

Ipartestületünk elöljárósága december 4-én tartotta rendes ülését *Keszey* Vince elnöklete alatt. A jegyzőkönyv hitelesítésére *Biró* Dénes és *Kutassy* Lajos elöljárósági tagokat kérte fel az elnök.

A jegyzőkönyv felolvasása és hitelesítése után a napirend tárgyalását megelőzően *Palkovics* Ede kormányfőtanácsos, díszalelnök javasolta, hogy *Marencich* Ottót, a Dunapalota és Hungária nagyszállodák vezérigazgatóját, ipartestületünk számvizsgáló bizottságának tagját, akinek értékes szakmai, szakirodalmi tevékenységét mindnyájan ismerjük és becsüljük, az elöljáróság dísztagnak választását a legközelebb tartandó rendes évi közgyűlésén indítványozza. Az elöljáróság a javaslatot egyhangú helyesléssel elfogadta. A napirendre áttérve, elnök mély részvétellel jelentette be az elöljáróságnak *Kodra* Károly, elöljáróságunk érdemes tagjának hirtelen elhunytát. Az elöljáróság, miután felállással tanújelét adta gyászának, helyére egyhan-

Ne feledkezzünk meg az Otthonról, tiz elaggott kartársunkat már ápoljuk ott!

gulag German Jenő póttagot hívta meg.

Elnök a továbbiakban bejelentette, hogy az országos szövetségi nagygyűlés adóügyi határozatait tartalmazó memorandumát átadtuk a gazdasági minisztereknek és a miniszterelnöknek. Ebben az ügyben még tárgyalás lesz, amelyről majd beszámolunk. A vidék sérelmeit illetőleg érintkezésbe lépett a szövetség elnöksége Szöllőssy Ferencsel, a székesfehérvári vendéglősök tb. főtitkárával, akit felkért, hogy a nagygyűlésen előadott sérelmek indokait közölje az elnökséggel, hogy ezirányú felterjesztéseinket is elintézhessük.

Örömmel jelentette az elnök a sörgyárak fejedelmi adományait, amelyet a Szállodások és Vendéglősök Otthona céljaira adtak. A bejelentést lelkesedéssel fogadta az elöljáróság. Az adományokkal kapcsolatosan elnök felhatalmazást kért az Otthon gyári épületének átalakításaira, amelyhez az elöljáróság egyhangulag hozzá is járult. Elnök azon javaslatát is egyhangulag elfogadta az elöljáróság, hogy az Otthonba arra érdemes szakmunkások is felvehetők legyenek.

A Magyar Zeneszerzők, Szövegírók stb. Szövetségének a zenejogdíjak újabb megállapítását közölte. Az elöljáróság az átirattal kapcsolatosan elhatározta, hogy egy bizottságot küld ki a tárgyalásokra, egyben mozgalmat indít a zeneszerzői jogdíj megszüntetése végett.

Végül közölték Kutassy Lajos levelét, amelyben lapunknál viselt felelős szerkesztői tisztségéről lemond.

Elnök javasolta, hogy a lemondás elintézését az elöljáróság utalja az elnökség hatáskörébe, ami meg is történt.

Miután elnök a jelen volt elöljárósági tagoknak boldog karácsonyi ünnepeket és — tekintettel ez évben tartott utolsó ülésre — szerencsésebb újesztendőt kívánt, az ülést bezárta.

H Í R E K

A hatósági étkezők térfoglalása.

Ismeretes ipartestületünk azon mozgalma, mely a hatósági polgári étkezők megszüntetésére irányul. Nem ismerjük el fair dolognak, hogy a hatóságok a vendéglősök adóiból konkurens vállalkozásokat létesítsenek és tartsanak fent. A hatóságoknak csupán a szegényeket élelmező népkonyhák főtartása lehet emberbaráti és szociális feladatuk. Sajnos, ezen mozgalomnak eddig nincsen eredménye, bár a népjóléti minisztérium által kiadott statisztika a mi igazunkat igazolja és a főváros vezetősége megígérte, hogy gondja lesz arra, hogy a hatósági étkezőket csak azok vehessék igénybe, akik arra valóban rá is szorultak.

Mindezek után megdöbbenve olvastuk a „Kőbányai Hét“ december 8-iki számában, hogy a kőbányai elöljárósági étkezőben bankettet rendeznek.

A népjóléti miniszter statisztikája azt igazolta, hogy a hatósági étkezőket a jobban szituált

polgári osztály tagjai, tisztviselők, kereskedők, iparosok látogatják, érthetetlen, hogy mindezek után azt mondják, hogy az étkezők szociális feladatot teljesítenek! A főváros pedig étkezőit az igazán arra utaltaknak tartja és ott banketteket is vállalnak! Furcsa logika ez.

Mi pedig a leghatározottabban tiltakozunk, hogy akkor, amikor az elviselhetetlen közterheket viselő vendéglősök nagy áldozattal állandóan készen vannak vendégeik kielégítésére, a közpénzből főtartott hatósági étkezők a már eddig is feladataikon túlmenő üzemet kiterjesszék, bővítsék. (Cz. I. Kőbánya.)

Hess Adolf

udvari tanácsos, a bécsi felsőbb vendéglős szakiskola, a híres háztartási iskola igazgatója f. é. december 5-én 66 éves korában elhunyt. Iskolai tanulmányainak elvégzése után a Kereskedelmi Akadémia tanára lett. Szakmánk iránti mély és meleg érdeklődését hazulról hozta magával az életbe, mert Hess Adolf szüleié volt a bécsi „König von Ungarn“ és az „Österreichischer Hof“ szállodák. Élete végéig nem is szünt meg a szakmai nevelés-oktatás terén működni. Még fiatalkorában kezdeményezte a vendéglősipari továbbképző alapítását, mely 1891-ben meg is valósult. S ez az intézet lett alapja a szakoktatás további elmélyítésének. Így létesült később a „Höhere Fachschule für das Gastwirte-, Hotel- und Kaffeesiedergewerbe“ továbbá a „Koch- und Haushaltungsschule“ mint a főző és háztartási tanfolyamok tanítónőinek képzője.

Hess mint szakíró is nemzetközi hírnévre tett szert. Legjobban elterjedt és ismert műve a „Wiener Küche“, amelyet feleségével Hess Olgával adott ki. A szellemi együttműködés genfi nemzetközi bizottsága ezt a munkát a 10 legkiválóbb szakkönyv közé sorozta. 1908-ban miniszteri felügyelője lett a főző és háztartási iskolának s ekkor udvari tanácsosi címet is megkapta.

A mi szakmánknak és a bécsi idegenforgalomnak kiválóan képzett és buzgó művelője volt. A fiatal generáció szakszerű kiképzésének megoldására létesített intézményeivel elévülhetetlen érdemeket szerzett magának. Az ő neve a szállodás- és vendéglősipar történetével elválaszthatatlanul összefort. (E. M. Wien.)

A szállodák tisztántartása.

A szállodás egyik legnagyobb gondja, szállodáját poloskamentesen tartani.

Mivel iparunk jó hírneve ettől függ, azt hiszem, szolgálatot teszek iparunknak és kollégáimnak, ha rendelkezésükre bocsátom azt a szert, amelyet sok kísérletezés után előállítottunk, nyolc év óta használunk és amelynek szállodánk poloskamentességét köszönhetjük.

A jó szer azonban nem elégséges, de nem elégséges a feltétlen tisztaság sem.

A szálló szobáit rendszeres kezelés alatt kell tar-

KOLÉNYI KORNÉL

KONZERVGYÁR, BUDAPEST

Cég alapítva. 1879. * Telefon: Aut. 860—50.

ÁFONYA, csipkeíz közvetlen beszerzési helye.

KAJSZIBARACK-ÍZ,

VEGYES KOMPÓTJAI

minőségben felülmúlhatatlanok!

Pezsgő és habzóbor

közvetlenül a gyártótól már P 2,80-161 beszerezhető.

Nösner János pezsgőgyáros

Budapest, VIII, Salétrom u. 3. Tel.: J. 328-21.

tani, az elpoloskásodást pedig preventive megakadályozni.

Leghelyesebb módja ennek, naponta emeletenkint bizonyos számú szobát kezelésbe venni és pedig akár van panasz, akár nincs. Ily módon minden szoba 10—15 napos időközökben vizsgálat és preventív írtás alá kerül. E módszer betartása, a szer gondos használata lehetetlenné teszi a poloska elszaporodását, mert a becipelt példányok is kiírtatnak, mielőtt szaporodhatnának.

A kezelés a következőképen történik: naponta egy bizonyos előírt számú szobában az ágyak szétszedetnek, a poloska valószínű búvóhelyei és a falon talált repedések finom sugarú fecskendővel befecskendeztetnek.

A naponta előírt mennyiségű szoba kezelésének ellenőrzése:

Miután az ágyak szétszedettek és kezeltettek, az alkalmazzott értesíti a megbízott ellenőrzőközeget, (Madame, nálunk a szobafőnök), hogy a szoba ellenőrzésre kész.

A megbízott próbaellenőrzésre megy, vagy engedélyt ad a munka folytatására. A bejelentett szobák aznapi dátummal feljegyzendők, a jegyzék panasz esetén célszerűen felhasználható.

A szer gyártását kollégák részére a *Kohut és László cégre bíztam*, (Budapest, VIII., József-körút 42. Telefon: J. 335—47.).

Bővebb felvilágosítással szívesen szolgálók.

Kurtz Béla.

Ipartestületi előljáróságunk

főlkéri kartársainkat, hogy a szállítóktól följánlott újévi malacokat ajándékozzák az Otthonnak. Szíves értesítésüket kérjük, hogy kiszállításukról gondoskodhassunk.

Lapunk tartalomjegyzéke.

Lapunk ezen számával befejeztük a csonka 1928. évfolyamot.

Értesítjük t. Olvasóinkat, hogy a következő számhoz részletes tartalomjegyzéket csatolunk és kérjük, hogy a bekötéssel addig várjanak.

Lapunk ugyanis iparunkat érdeklő számos fontos és maradandó értékű közleménye kívánatosá teszi annak bekötését. Megemlítjük még, hogy a borítékokat a közlemények után szemszerint rendben kell a szövegrészhez fűzetni, mert az azokon közölt képek és közlemények megérdemlik a megőrzést.

Az országos vendéglős bál

gondos előkészítésén buzgón dolgozik *Malosik Ferenc* vezetésével a bál rendező bizottsága. Megalakulása óta több ülést, megbeszélést tartottak, amelyen először a meghívó szövegének megállapításáról és előállításáról döntöttek. A beérkezett árajánlatok mérlegelésével kiadták a megrendelést s a meghívók a karácsonyi ünnepek után szét is küldetnek.

A bál sikere érdekében, amely az Otthon érdekében fölötte kívánatos, szükséges, hogy kartársaink főképen kartársnőink is foglalkozzanak a bál propagálásával. Minél népesebb, minél jövedelmezőbb legyen a bál, hogy jóléti intézményeink kiadós támogatásban részesülhessenek.

Magyar jellegű ajándéktárgyak az idegeneknek.

A Miskolci Kereskedelmi és Iparkamara még a

nyár folyamán tartott egyik üléséből kifolyólag széleskörű akciót indított az idegenforgalmi vonatkozású és főként magyar jellegű, valamint helyi történelmi, földrajzi és néprajzi érdekességeket művészi nívón kihasználó ajándék- és emléktárgyak készítésének előmozdítása érdekében.

A kezdeményezés sikeresnek bizonyult, amennyiben a kereskedelmi miniszter most értesítette a miskolci kamarát, hogy az idegenforgalmi emléktárgyakra hirdetett terv- és modellpályázat, valamint az e célra alkalmas készítmények beszerzésének költségeire megfelelő államsegélyt engedélyezett és ez összeg felhasználásával, valamint a pályázat szakszerű lebonyolításával az Országos Magyar Iparművészeti Társulatot bízta meg.

A kontár feljelentések azonnali elintézéséért.

Ipartestületünk *Keszey Vince* vezetésével küldöttségben kereste fel *Ripka Ferenc* főpolgármestert, panaszt emeltek nála amiatt, hogy a székesfőváros előljáróságainál a kontárrendelet alapján kihágásért tett feljelentéseket nem intézik el. A kontárrendelet előírja, hogy az ilyen kihágási ügyeket soronkívül kell elintézni. A főpolgármester kijelentette, hogy a kerületi előljárókat utasítani fogja a kontárkihágások sürgős elintézésére.

Halálozás.

Kodra Károly budai jónévű vendéglős kartársunk, előljáróságunk tagja, november 30-án életének 40. évében hirtelen elhunyt. Temetésén kartársaink nagy számban vettek részt, akiknek nevében *Sturza Károly* előljárósági tag búcsúzott el tőle.

Wéber Rudolf vendéglős november 26-án 51. évében hosszas szenvedés után elhunyt.

Bayer György népligeti vendéglős 80 éves korában meghalt. november 27-én temették el nagy részvétellel.

Üzleti hír.

Takszonyi *Taxner István* volt hajóvendéglős a Tündérlak vendéglőt (I. Szirtes út 11.) újólágt vette

Krajczár János vendéglői üzlethelyiségét VII., Almássy tér 7. szám alatt újonnan átalakítva megnyitotta.

Zenészt keresők figyelmébe!

Az Országos Magyar Zenész Szövetség f. évi december hó 3-án összes szakosztályainak helyiségeit a Budapest, VIII., Német-u. 40. sz. alatti nyugdíjintézeti székházába helyezte át. Ezzel kapcsolatosan az eddig Rákóczi-út 30. sz. alatti volt szövetségi helyiségek és az Erzsébet-körút 53. (Király-kávéház) alatt volt kávéházi szakosztályi helyiségeit megszünteti. Miután a vonatkozó belügyminiszteri rendelet értelmében működési engedéllyel bíró szakképzett zenészek csak a szövetség útján alkalmazhatók, a vezetőség felhívja a kávéház-, vendéglő- és éttermi tulajdonosok figyelmét, akiknek akár alkalmi, akár állandó működés céljából zongoramesterekre, szalon- vagy kávéházi zenekarokra, jazzband-re, schrammel-zenére, tambura- vagy női zenekarra van szükségük, hogy ezek közvetítése céljából a Zenész Szövetség új helyiségeibe, *Német-u. 40.*, fordulni szíveskedjenek, nehogy ennek hiányában üzemükben zavarok vagy hiányok legyenek.

Világhírű KRISTÁLYVIZ mindenütt kapható!

Megrendelhető: **Szent Lukácsfürdő Részvénytársaság Kristály Kutvállalatánál.** Telefon: 243-90.

A fascista szakmai alkalmazottak

szindikátusa közli, hogy f. é. november 28. óta az ügyvezető teendőket *Ihász Gyula* végzi.

Aki még nem tudná, annak b. figyelmébe ajánljuk, hogy *pezsgőt* és *habzó bort* közvetlenül az előállítótól már *P 2.80-tól* kezdődőleg beszerezhet. Ezt a kiválóan előnyös ajánlatot a közismert *Nösner János* pezsgőgyáros és bornagykereskedő cég (VIII. Salétrom u. 3.) teszi, a közelgő ünnepek alkalmából.

Az *UNICUM* név gyomorerősítő és étvágygerjesztő likőrre, a *Zwack likörgyár kizárólagos és védjegyezett tulajdonát képezi.* — E néven se gyáros, se viszontelárúsító keserűlikört forgalomba nem hozhat és ezért, aki valódi, jó keserűlikört akar árusítani, csakis Zwack-féle valódi UNICUM-ot tartson!

Billárd-asztalokat,

valamint az összes szállodai és vendéglői felszereléseket legelőnyösebb árban szerezhethetjük be *Rázsó Jenő műbútor és billiárd-asztalosnál* (IX. Bakáts ucca 4.), aki az egyedüli specialista hazánkban a billiárd-asztalok gyártásában. Billiárd-asztalok és izléses szállodai és vendéglői bútorok készen is vannak állandóan raktáron.

A Budapesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete

V., Ferenc József tér 5. Telefon: Aut. 811—52.

Hivatalos órák köznapokon: 9—2-ig.

Ipartestületünk jogtanácsosa: *dr. Molnár Sz. Dezső.*

IV., Városháza-u. 10. Telefon: Aut. 892—55.

Előfizetési díj: egy évre 20 pengő, segédeknek, tanulóknak 10 pengő.

1928. kih. 259. szám.

KIVONATOS MÁSOLAT:

A m. kir. állami rendőrség pápai kapitányságának rendőri büntetőbírája a bortörvény 2. §. 14 p. 45. §. és 42. §. 2 p.-ba és 16. §-ba ütköző kihágás miatt Lang Ignác és Lang Ignácné ellen indított kihágási ügyben, Pápan, 1928. VI. 12., 21. és VII. hó 4., 27. napján terheltek

Trois étoiles (három csillagos)

Camembert adagos

Brie adagos elsőrendű közismert.

Kapható kizárólag

Wagner Testvérek

cégnél

ezelőtt LÖWENSTEIN M. utóda

Budapest. IV., Vámház körút 4. sz.

Telefon: 843—04.

*

Fűszerárak, italok

Francia pezsgők

Bel- és külföldi konzervek.

jelenlétében megtartott nyilvános tárgyalás alapján a vád és védelem meghallgatása után hozom a következő

ítéletet:

II. r. Lang Ignácné, szül. Lów Róza terheltet, aki 56 éves, izr. vallású, férjes, csernahorai születésű, pápai lakos, magyar állampolgár, vagyontalan, koresháros és szeszkeresk. neje foglalkozású, bűnösnek mondom ki az 1924:IX. t.-c. F. M. rendelet 2. §. 14. p.-ba ütköző és u. a. t.-c. 42. §. 1. p. szerint minősülő és u. a. t.-c. 42. §. 2. p.-ba ütk. és minősülő kihágás miatt, melyet azáltal követtek el, hogy II. r. terhelt f. évi április 14-én vörös bort kevert fehér borhoz s az így készült italt eladásra söntésében raktáron tartotta.

II. r. Lang Ignácné terheltet az 1924. évi IX. t.-c. 42. §. 1. és 2. p.-a alapján a Ktk. 21. §. és 1928. IX. t.-c. 7. §-a alkalmazásával 2 rendbeli kihágásért összbüntetésül, behajthatatlanság esetére a II. B. N. 10. §-a alapján 10 napi elzárásra átváltoztatandó 100 pengő pénzbüntetésre ítélem el.

Az elzárást terheltnek önköltségén kell foganatosítani.

A pénzbüntetést az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt különbeni végrehajtás terhe mellett a m. kir. állami rendőrkapitányság pénztárába kell befizetni.

A pénzbüntetés az 1924. évi IX. t.-c. 49. §-ának rendelkezéséhez képest a m. kir. földművelésügyi min. tárcát illeti meg.

Kötelezem Lang Ignácné terheltet, hogy a 32000—1926. VIII. F. M. rendelet alapján Szabó István kir. ügyész részére 1856 P-t szakértői díj és elj. költségek, Hodik Imre rfogalmazó részére eljárási díj címén 6 P-t végrehajtás terhe mellett jogerőre emelkedéstől számított 15 napon belül, a rendőrkapitányság pénztárába fizesse be.

MEDVE

GRÓF SOMSSICH TIHAMÉR
BORGAZDASÁG- ÉS
KERESKEDELMI RT.

KÖZPONTI IRODA
VI. TERÉZ-KÖRÜT 9. TELEFON: 142-85

Kötelezem ugyancsak Lang Ignácét, hogy cselekményével létrehozott, a szemle alkalmával söntésben talált, de tárgyalás idején már feltalálható nem volt 2 liter kifogásolt bor ellenértékét a szemlejegyzőkönyvben feltüntetett literenkénti 1.60 pengős árban, összesen 3 P 20 fillért a bortörvény 47. §. 7. p. alapján u. a. tv. 49. §. szerint a földművelésügyi min. tárcá javára fizesse be.

Kötelezem Lang Ignácé terheltet, hivatkozott törvény 49. §. alapján, hogy jelen ítéletnek reá, mint II. r. terheltre vonatkozó részét saját költségén a jogerőségtől számított 15 napon belül a „Pápa és Vidéke“ helyi és „Vendéglősök Szaklapja“ budapesti lapban tegye közzé, valamint Pápa város polgármesteri hivatalának hirdető tábláján és a helybeli ipartestületben függesztesse ki.

Kivonatos másolat hitelül:

Pápa, 1928. évi november hó 23-án.

Vér Imre,
m. kir. segédtszt.

Dr. Czcloth s. k.
rendőrfogalmazó,
r. b. bíró.

Kivonat

10585—928 R. K. A bpesti m. kir. államrendőrség V. ker. kapitánysága, mint büntető bíróság, borhamisítás és kihágással terhelt Ligeti Imre ügyében a Bpsten 1928. október 31-én megtartott nyilvános tárgyaláson következőleg ítélte: Ligeti Imre bpesti születésű, 41 éves, rkat. nős vendéglős (V., Pozsonyi út 4d) terheltet bűnösnek mondja ki az 1924. évi IX. tc. 42. §-ának 1. és 2. pontjába ütköző kihágásban, melyet azáltal követett el, hogy tiltott anyag hozzáadásával a mustot hamisította és forgalomba hozta és ezért u. a. § alapján a Kbt. 21. § alkalmazásával hivatkozással a Bp. II. 3. 7 és 10 §-aira önköltségen tölthető 2 napi elzárást helyettesítő s az ítélet jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt fizetendő 50 pengő pénzbüntetésre ítéli. Kötelezi terheltet az ampelológiai intézet részére 17 pengő, Dr. Tenay Lajos részére szakértői és tárgyalási díj címén 12.50 pengő megtérítésére. Kötelezi továbbá terheltet jelen ítéletnek a „Magyarság“ és a „Vendéglősök Lapja“ című két lapban kivonatosan való közzétételére. Az ítélet jogerős és végrehajtandó. Kmft. Dr. Fukász János rendőrtanácsos, rendőri büntetőbíró

Kivonat hitelül: Budapest 1928. nov. 29.

Olvashatatlan aláírás.

Fővárosi Sörfőző R. T.

Fősör Maláta Pezsgő

és

Mátyás Király (világos)

sörkülönlegességei **mindenütt** kaphatók.

Eladó

150 teljesen ép elsőrendű porcellán
mosdókészlet (lavór, korsó, kiöntőveder,
szappan és fogkefétartó)
Megtéríthető: ROYAL NAGYSZÁLLODÁBAN
Budapest, VII., Erzsébet körút 45—47.

Hüttl, Bán és Mihalik

ezelőtt

Első Magyar Üvegyár R.-T. főraktára
Budapest, V., Vörösmarty tér 5.

Telefon: Automata 811—35.

*

Vendéglői, kávéházi és szállodai porcellán- és
üvegaruk a legnagyobb választéka külön
erre a célra berendezett osztályunkban:

V., József tér 11. Telefon: A. 802-06.

Özv. BERKOVITS KÁROLYNÉ

Budapest, VI., Sip ucca 4. szám.

Telefon: József 425—31.

Vendéglői és kávéházi papirkellékek gyára

*

papírszalvéta, tálpapír, papirtányér, bonkönyv, block,
étlap, menükártya, Caritás toilletpapír.

*

Hektograph sokszorosító, fogvájó, billiárd-kellékek, dominó,
sakk és az összes vendéglői kellékek legolcsóbban.

*

Játékkártya gyári raktár.

ZIMKA RAFAEL

sütő

I., HORTHY MIKLÓS ÚT 7. — TELEFON: J. 328—67.

Előkelő szállodák és vendéglők szállítója.

Lenz Testvérek, Budapest

Alapítva 1864.

Déligyümölcs, friss gyümölcs, konzerváruk, gyarmatáruk
nagykereskedése

Főüzlet: IV., Ferenc József rakp. 2. Telefon: A. 841-05.
Fióküzlet: IV., Petőfi tér 5. — Telefon: Automata 870-03.

TORTA, MIGNON

és mindennemű **csemege**
legjobb minőségben, szép kivitel-
ben és jutányos áron

MÜLLER ÉS TÁRSA cukrászati
üzeme

Budapest, VII., Üllői út 62. — Telefon: József 390—71.

Budapesti Jégárusító

RT.

VII., NAGYDIÓFA UCCA 3. TELEFON: JÓZSEF 322-04.

**Szállít minden mennyiségben
vidékre is műjeget.**

Spórkönyvek cégnyomással drbja 8 fillér.

főkönyv, segédkönyv és az összes hozzávaló könyvek
legolcsóbban BRUCK FERENCNÉL papírüzlet és
könyvnyomda, Budapest, IX., Üllői út 95. — Tel.: J. 341-48.

KISS ÖDÖN

SZÜCS- ÉS SZŐRMEÁRUK

Budapest, VI., Andrásy ut 10. szám.

ALAPITTATOTT 1826.

Haris, Zeillinger és Társa

a „Kék csillag“-hoz
vászonkereskedők

Budapest, IV., ker. Váci ucca 16. szám.

Nagy választék vászon asztalnemű, törülköző és törökben,
szállodák éttermek és kávéházak részére.

Telefonszám: Aut. 836-70.

NAGY IMRE cs. és kir. udvari szállító
élővirág nagykereskedő
Belváros, Fővám-tér.

Italmérők figyelmébe!

Fél árban állítja elő likőrjeit és rumjait ha esszenciát vesz
„Eterna“ Vegyészeti Művek-nél
Budapest, V., Pannonia ucca 27,

TELEFON: AUT. 866-64.

RÁZSÓ JENŐ

műbutor- és
billiárdasztalos

BAKÁTS U. 4. BUDAPEST, IX., LÓNYAI U. 46.

Raktáron tart billiárdasztalokat és az összes ven-
dégői és szálló-tai felszereléseket.

„THONET-MUNDUS“

EGYESÜLT MAGYAR HAJLÍTOTT FABUTOR-
GYÁRAK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST
IV., VÁCI UCCA 11/a.

Hajlított fabútorok

kávéházak, vendéglők, szállodák számára,
közismerten legelsőrendű kivitelben.

SCHAUMBURG LIPPE HERCEGI

Palackborok VILLÁNY Pezsgők

V., BÉLA UCCA 8.

TELEFON: 152-80.

Vendégői és kávéházi tűzhelyek készítése,
javítása, melegvíz szolgáltatásra való átalakítása szak-
szerű kivitelben, jutányos áron eszközölknek.
Zöld József, V., Árpád u. 8. Telefon: A. 271-64.

Vendégői berendezések,

Évőeszközök, alpakka és
chinaezüst áruk, **billiárdok**,
asztalok, székek, új és **hasz-
nált** porcellán és hitelesített
üvegáru a legolcsóbb áron.

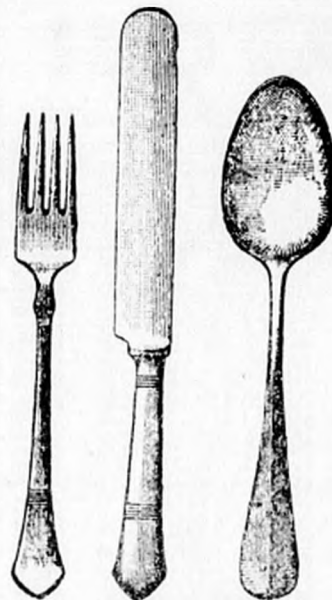
Árjegyzék, költségvetés díjtalan!

Vétel és eladás.

FRIED

ZSIGMOND ÉS FIA
Budapest, Király-u. 39.

Ezüstözést, alpacca javítást
vállalunk.

Cifka József

pincegazdasági cikkek
szaküzlete

BUDAPEST, V. KER., VILMOS CSÁSZÁR ÚT 48. SZ.

Borszívattyúk, szűrőgépek

és az összes borkezelési anyagok. Tel.: T. 228-92.

Számtalan bel- és külföldi kintetés!
Magyarország aranykoszorus mestere!

JANCSURÁK GUSZTÁV

rézműves
mester

Budapest, IX., Ferenc u. 39. Telefon: J. 308-47.

Főzőedények Gőzüzemű főzőkészülékek Üstök

SZENT ISTVÁN PORTER SÖR

A POLGÁRI SERFŐZDE

PÁRATLAN KÜLÖNLEGESSÉGE

Kiadja: a Bpesti Szállodások és Vendéglősök Ipartestülete. Felelős kiadó: Kutassy Lajos.